Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ◆ 20 сентябрь 1970 йил, якшанба ◆ № 220 (14.686). ◆ Баҳоси 2 тийин.

КПСС XXIV СЪЕЗДИ ШАРАФИГА

ПАХТАЗОР ЧОРЛАЙДИ

Олтин куз бепоён далаларимизга сепини ёйди. Деҳқонларнинг йил бўйи тер тўкиб қилган меҳнатига якун ясаладиган ғанимат фурсатлар келди. Давлатимизнинг катта моддий техника ёрдами, илм-фан, кимё мўъжизаси, меҳнат, изланиш, ташаббус, кашфиётлар ўз самарасини кўрсатди, «Оқ олтин» далаларида беҳисоб бойлик тўпланди. Бу пахтадир. Лекин, пахтамиз чаноқларда турибди, уни териб олиш, саранжом-саришталаш, бир чигитини ҳам нобуд қилмаслик учун умумхалқ кураши авж олмоқда.

Бугунги кунда пахтакор меҳнатига давлат омборига уюлган ҳосилнинг миқдори, сортига қараб баҳо берилади, терим илғорлари, ишнинг кўзини билиб меҳнатни яхши уюштираётган кишилар улуғланади. Чунки, ҳар дақиқа деҳқонга мезондир. Бутун куч, техника воситалари пахта йиғим-теримига сафарбар этилиши, кунлик, беш кунлик графиклар ошириб бажарилиши зарур. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев иштирок этган ва нутқ сўзлаган Ўзбекистон партия ташкилотининг актив йиғилишида бу йил она-Ватанга 4 миллион 400 минг тонна пахта етказиб бериш ҳақида юксак мажбурият қабул қилинди. Бу мажбуриятни бажаришга ўз улушини қўшиш ишчи, колхозчи, зиёли — ҳамма касб эгаларининг шарафли ишидир.

Бухоролик пахтакорлар республикамизда биринчи бўлиб бонг урган эдилар. Улар шу кунларда салкам 4 процентдан пахта топширмоқдалар. Қашқадарёликлар ҳам кунлик суръатни оширдилар. Сурхондарё, Хоразм областлари меҳнат аҳли суръатга суръат қўшмоқда. Бухоро, Қоракўл, Ромитан районлари йиллик пахта тайёрлаш планини 55—65 процент адо этди. Қоракўл районидаги «Москва» колхози терим машиналарини республикамизда биринчи бўлиб ишга солиб пахтакорларимиз нималарга қодир эканлигини амалда кўрсатди.

Шофиркон, Свердлов, Яккабоғ районлари пахтакорлари ҳам терим суръатини кун сайин оширмоқдалар. Бу районларда «зангори кема»лар ўтган йилгидан анча олдин ишга туширилиб оғир юк енгил, узоқ йўл яқин қилинмоқда. Сурхондарё ва Андижон областларининг пахтакорлари манзил сари шахдам интилмоқдалар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг «Республика колхозлари, совхозлари ва тайёрлов пунктларини пахтани териш ва тайёрлашга ҳозирлаш тўғрисида»ги қарори пахтакорларимиз учун жанговар программадир. Бу муҳим ҳужжатда юбилей йилида давлат пахта тайёрлаш плани ва социалистик мажбуриятни бажариш ҳар бир район, область, хўжаликнинг муҳим бурчи эканлиги, йиғим-теримни тезлатишга ёрдам берадиган ҳар қандай имконият, резерв ишга солиниши зарурлиги таъкидланган.

Афсуски, айрим районлар, хўжаликларда бу соҳада сусткашлик қилиняпти. Қашқадарё областининг Чироқчи ва Шаҳрисабз районлари, Сурхондарё областининг Гагарин, Сариосиё районларида ишчи кучи ва техника воситалари очилган пахтани териб олишга тўла сафарбар этилмаяпти, ҳар куни йиллик планнинг 5—6 проценти миқдорида пахта тайёрлаш учун ҳамма имкониятлар бўла туриб, улардан самарали фойдаланилмаяпти. Дефолиацияни вақтида ўтказмаслик туфайли «зангори кема»лар ишга туширилмаслиги оқибатида Ильич, Мирзачўл, Пахтаорол районларида терим оммавий тус олмаяпти. Бу районларнинг раҳбарлари «ҳали вақт эрта» деган зарарли кайфиятдан ҳамон қутулмаяптилар.

Бу йил икки миллион тонна пахта машиналарда терилиши, 430 минг гектар ернинг ҳосили қўл кучи ишлатилмай, саранжом-саришталаб олиниши керак. Бу эса ҳамма маркадаги техника воситаларини тахт қилиб қўйишни, иложи борича тезроқ ишга туширишни, икки сменада ишлатишни тақозо этади. Бироқ, ғанимат фурсатлар ўтиб бораётганига қарамай, Сирдарё, Фарғона, Самарқанд областларида бу соҳада йўл қўйилган нуқсонлар ҳамон тузатилмаяпти, дефолиация сифатсиз ўтказилган жойлар бор. Механизмларни икки сменада ишлатиш учун кадрлар етишмайди. Машиналар деҳқоннинг дўсти, мададкори. Шундай экан, улар белгиланган вақтда ишга туширилиши, тўла қувват билан ишлатилиши даркор. Бу соҳада заррача кечикиш — ҳосил йиғим-теримига путур етказиш деган сўз.

Матбуотда Мирзачўллик механизатор Маҳмуд Нишонов, сурхондарёлик механизаторлар Абдусаттор Қурбонов, Робия Муҳаммадиева, Алимурод Ёқубовларнинг хати эълон қилинди. Партия ташкилотлари уларнинг ватанпарварлик чақириғини барча механизаторларнинг онгига сингдириши, теримда янги зафарларга чорлаши лозим.

Терим суръатини кўтариш, пахта сортини яхшилаш кўп жиҳатдан дефолиацияга боғлиқ бўлиб қолди. Ҳозир кўсаклар ёппасига очиляпти. Шундай экан, дефолиацияни тезлатиш, сифатга алоҳида эътибор бериш, бир ишнинг икки бўлишига йўл қўймаслик керак. Дефолиация бутун чоралар билан қисқа муддатда тугалланиши лозим.

Пахта терими тобора қизиб бораётган шу кунларда айрим нуқсонлар кўзга чалиняпти. Баъзи жойларда хўл, хом пахтани териш ҳоллари юз беряпти. Пахтани қуритиш учун тайёрланган майдончалар торлик қилиб қоляпти. Теримчиларнинг пахтасини пайкалда қабул қилиб олиш, ишни соатлик график асосида ташкил қилишга етарли эътибор берилмаяпти. Бу нуқсонлар сира кечиктирилмай тугатилиши лозим. Теримнинг тақдирини фурсат билан ғайрат ҳал қилади. Партия ташкилотлари одамларнинг куч-ғайрати, машиналарнинг қувватини суръатни кўтаришга, коммунистларнинг авангардлик ролини оширишга сафарбар этмоқлари зарур.

Кўпминг килограммчилик ҳаракати, социалистик мусобақа кун сайин, соат сайин кучайтирилиши керак. Кўп, тоза пахта тераётган чаноқларда қолдирмаётган, пахтанинг ерга тўкилиб, ифлосланишига йўл қўймаётган теримчилар ва механик-ҳайдовчиларнинг иш услуби кенг оммалаштирилиши лозим.

Халқимизда «нон ҳам нон, ноннинг увоғи ҳам нон» деган мақол бор. Шунга ўхшаш пахта ҳам пахта, унинг бир мисқоли ҳам пахта. Халқ меҳнати билан бунёдга келтирилган «оқ олтин»имизнинг ҳар чаноғини, ҳар мисқолини кўз қорачиғидек асрашимиз, нобуд бўлишига, чорва моллари пайхон қилишига йўл қўймаслигимиз керак.

Республика партия ташкилоти раҳбарлигида меҳнат аҳли эрта баҳордан кузгача жонбозлик кўрсатиб ишлади. Ҳамма жойда пахтадан юқори ҳосил етиштирилди. Энди янги босқич — пахта йиғим-терими мавсуми бошланди. 4 миллион 400 минг тонналик «оқ олтин» хирмони бунёд этишга ўзининг муносиб ҳиссасини қўшиш кекса-ю ёш — ҳамманинг муқаддас бурчидир.

Ҳамма пахта теримига!

4.400.000 ТОННА УЧУН

Республика областларида пахта тайёрлаш ва дефолиациянинг бориши тўғрисида 1970 йил 19 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида).

Областлар	Топширилган пахта: Бир кунда	Топширилган пахта: Мавсум бошидан буён	Шу жумладан, машина терими: Бир кунда	Шу жумладан, машина терими: Мавсум бошидан буён	Дефолиация қилинган майдон (гектар ҳисобида)	Планнинг бажарилиш проценти
Бухоро	3,84	56,89	3,22	26,59	117281	106,6
Қашқадарё	3,15	42,93	2,65	22,07	76463	147,0
Сурхондарё	2,25	23,25	1,74	8,02	67546	75,0
Хоразм	2,09	20,53	0,48	1,05	55827	111,6
Андижон	1,38	17,62	0,16	0,59	37627	38,8
ҚҚ АССР	1,81	17,44	0,38	0,59	97181	97,2
Фарғона	1,31	17,09	0,34	0,93	36113	31,1
Наманган	1,66	13,74	0,48	1,81	29676	45,0
Тошкент	2.44	11,64	2.29	7.20	132909	94,9
Самарқанд	1,26	7,99	0.03	0,10	61660	57,6
Сирдарё	1,14	4,95	0,99	2,58	259504	121,3
Республика бўйича:	1,93	19,90	1,00	5,20	971787	85,1
Шу жумладан ингичка толали пахта						
Сурхондарё		2,15	30,29			
Қашқадарё		2,27	28,81			
Бухоро		1,23	11,75			
Республика бўйича:		2,00	26,40			

Бугун — Ўрмончилар куни

*

Йиғим—теримни кучайтирмоқдалар

*

Илғорларнинг намунали режалари

*

Совхоз заршуносларининг ғайрати

КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорларини амалга оширамиз

ПЛАН 22 ИШ КУНИДА

ЙИЛЛИК ПЛАН 22 ИШ КУНИДА, МАЖБУРИЯТ 35 КУНДА БАЖАРИЛАДИ. ◆ ЎТГАН ЙИЛДАГИДАН 3 МИНГ ТОННА КЎП, ЖАМИ 12 МИНГ ТОННА ПАХТА ТАЙЁРЛАНАДИ. ◆ МАШИНАЛАР БИЛАН 6 МИНГ ТОННАДАН ОРТИҚ ПАХТА ТЕРИБ ОЛИНАДИ. ◆ ДАЛАЛАРДА 52 АГРЕГАТ ЖАВЛОН УРМОҚДА. ◆ ПАХТАДАН 6,5 МИЛЛИОН СЎМ ДАРОМАД ОЛИНАДИ, 3 МИЛЛИОН СЎМДАН ЗИЁД СОФ ФОЙДА КЎРИЛАДИ.

Бу йил эрта баҳорда 3750 гектар майдонга чигит эккан эдик. Уруғ барча майдонларда қийғос униб чиқди. Ғўза ниҳоллари бутун ёз давомида агротехника қоидалари асосида парвариш қилинди. Деҳқонларимиз мўл ҳосил тўплаш учун астойдил ишладилар. Сувдан, ўғит ва техникадан ўз ўрнида фойдаланилди. Натижада барча бригадаларимиз пайкалларида мўл ҳосил етиштиришга муваффақ бўлдик.

Йил бошида пландан ташқари бир ярим минг тонна пахта етиштириш, ялпи ҳосилни 10 минг тоннага етказишга аҳд қилган эдик. Янгиариқ ва Пахтакор районлари пахтакорларининг ватанпарварлик ташаббусига жавобан имкониятларимизни чамалаб кўриб, юбилей йилида 11 минг тонна «оқ олтин» етиштириш мажбуриятини олдик.

Пахта теримига ўтган йилдагидан 15 кун олдин киришдик. Бу иш совхоз дирекцияси ва партия ташкилоти томонидан ишлаб чиқилган тадбирлар асосида бошлаб юборилди. Бу тадбирларда ҳар бир бўлим ва бригаданинг план ва мажбуриятлари, планни неча иш кунида, қачон бажариши аниқ кўрсатилган.

Теримнинг дастлабки кунлариданоқ 3100 киши далага чиқиб пахта терди. Совхоз қишлоқларида яшаётган кекса-ю ёшнинг ҳаммаси пахта йиғим-теримига сафарбар этилди. 450 дан ортиқ кўпминг килограммчилар ўзаро мусобақалашиб ишлашяпти. 250 теримчи мавсумда 10-15 тонна, 200 теримчи эса 5-10 тоннадан пахта териб бериш мажбуриятини олиб, бошқаларга намуна кўрсатмоқда. О. Жумақулова, Р. Саъдинова, Р. Баракаева, Ж. Жўраева, Х. Худойқулова, А. Мажидова, К. Ўлмасова, Ш. Абдуллаева, Ш. Раззоқова каби кўпминг килограммчи чеварлар ҳар куни 200-250 килограммдан пахта териб хирмонга тўкаётирлар. Ҳозир совхозимиздаги теримчиларнинг 500 га яқини 150 килограммдан ошириб пахта термоқда.

Машина — деҳқоннинг энг яқин кўмакдоши. Буни ҳисобга олган хўжалигимиз деҳқонлари 2 минг гектар майдоннинг ғўзасини машина теримига мослаб парвариш қилдилар. Ғўзалар калта бўғин қилиб ўстирилди, пайкаллар агрегатларнинг бемалол ишлашига мосланди.

Совхозимизда 2 минг гектар майдоннинг ғўзаси сифатли дефолиациядан чиқарилди. Барги тўкдирилган майдонларда машина терими бошлаб юборилди. Ҳозир далаларимизда 25 та «ХТ-1,2» маркали, 27 та «Ўзбекистон» маркали машиналар жавлон урмоқда. Механизаторларимиз Мирзачўл ва Сурхондарёлик механизаторларнинг ташаббусини қўллаб-қувватлаб, янги социалистик мажбурият олдилар.

Шу жумладан:

Раҳмон РАҲМАТОВ — 300 тонна.
Тўхта ГУЛОВ — 300 тонна.
Омон ЙЎЛДОШЕВ — 300 тонна.
Муродулла СУЯРОВ — 300 тонна.
Эркул УЛУҒБОЕВ — 250 тонна.
Тўра ЎЛМАСОВ — 250 тонна.
Нормурод НОРТОЖИЕВ — 250 тонна
Раҳмитдин ТОЖИЕВ — 200 тонна.

Шу кунларда уларнинг ҳар бири «Ўзбекистон» маркали тўрт қаторли машинада 8—10 тоннадан, «ХТ-1,2» маркали машинада 4-6 тоннадан пахта териб, хирмонга барака қўшаётир.

Пахта териш ва давлатга топширишда Н. Бозоров, К. Раҳмонов, О. Ражабов ўртоқлар бошқарувчилик қилаётган бўлимлар олдинда бормоқдалар. Ж. Йўлдошев бошлиқ бригада пахта топшириш йиллик планини совхозда биринчи бўлиб бажарганлиги тўғрисида рапорт берди. Бу бригада коллективи ҳар гектар майдондан 25 центнердан ошириб ҳосил кўтарди. Ҳали бригада далаларида пахта кўп. Бригада азаматлари ҳосилдорликни гектар бошига 50 центнерга етказиш учун курашмоқдалар.

Иззатулла Алиқулов, Ёркин Рўзиев, Сафар Жўраев, Муҳитдин Каримов, Очил Ҳайитов ўртоқлар бошчилик қилаётган бригадаларда ҳам терим суръати кун сайин кучайтириляпти. Бу бригадаларда йиллик план ҳозиргача 75-87 процентдан ошиб кетди.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев республика партия активида сўзга чиқиб, Ўзбекистон партия ташкилоти, қишлоқ коммунистлари, республика қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари беш йилликнинг якунловчи йили бўлган шу йилда давлатга пахта сотиш планини бажарибгина қолмай, балки қўшимча равишда 300-400 минг тонна пахта бериш учун ҳамма чораларни кўрадилар, деб ишонч билдирди.

Активдан қайтиб келганимиздан сўнг совхоз активлари — коммунистлар, тажрибакор деҳқонлар, мутахассислар, механизаторлар билан йиғилиш ўтказдик. Йиғилишда республика партия активида ўртага ташланган фикрларни муҳокама қилдик. Ҳар бир бригада, бўлим бошлиғи билан суҳбатлашиб, имкониятларни яна бир бор чамалаб кўрдик. Мажбуриятни ошириб бажарадиган даражада ҳосил етиштирилгани учун 11 минг тонна эмас, балки, 12 минг тонна пахта топширамиз, деб юксак мажбурият қабул қилдик. Шиоримиз ўн икки минг тонна учун кураш бўлиб қолди. Бу, республикамизнинг 4 миллион 400 минг тонналик юксак хирмонига бизнинг муносиб ҳиссамиз бўлади.

Ҳозир совхозимизда 12 минг тонналик хирмон учун кураш кун сайин, соат сайин қизитилаётир. Теримнинг дастлабки кунларида 1,5-2 процентдан пахта топширган бўлсак, шу кунларда йиллик планнинг 6 проценти миқдорида пахта терилиб, қабул пунктларига жўнатилмоқда. Машиналар билан ҳар куни 260-270 тоннадан ошириб «оқ олтин» терилаётир.

Барча бўлим ва бригадаларда теримчиларнинг унумли ишлаши учун ҳамма қулайликлар яратиб берилган. Идора ходимлари, қурилиш бригадасида ишлаётганлар, ғўза қатор ораларини ишлаб бўлган универсалчи механизаторлар ва бошқа хизматларда бўлганлардан 200 дан ортиқ кишини теримга сафарбар қилдик. Кишлоқ қарияларидан 300 киши пахта йиғим-теримиде қатнашиш истагини билдирди. Хуллас, хўжалигимизда барча куч ва имкониятлар далада етиштирилган мўл пахта ҳосилини ёғин-сочинга қолдирмай, тезроқ саранжомлаб олишга қаратилмоқда. 92 та трактор тележкаси, 10 дан ортиқ автомобиллар пахта ташишда қатнашаётир.

Совхозимиз территориясида янги пахта қабул қиладиган пунктнинг фойдаланишга топширилганлиги деҳқонларимизга жуда катта қулайликлар туғдириб берди.

Одамларга ғамхўрликни ҳар тарафлама кучайтирмасдан туриб меҳнат унумдорлигини ошириб бўлмайди. Теримчиларга, механизаторларга, пахта ташиётганларга, юкчиларга маданий-маиший хизмат кўрсатиш, уларга ҳақ тўлаш совхоз маъмурияти ва партия комитети томонидан белгилаб чиқилган тадбирлар асосида олиб борилаётир.

Йиғим-теримда қатнашаётганлар учун барча дала шийпонларида кунига икки марта иссиқ овқат тайёрланаётир. Болалар боғчалари, яслилари мунтазам ишлаб турибди.

Шу кунларда бўлимлар, бригадалар ўртасида социалистик мусобақа авж олдирилмоқда. Ҳар ўн кунда мусобақа якунлари кўриб чиқилади. Мусобақа ғолибларига кўчма Қизил байроқлар билан бирга пул ва бошқа қимматбаҳо буюмлар бериб борилаётир.

Илгари тузган тадбирларимиз бўйича йиллик план 28 иш кунида, мажбурият 40 иш кунида бажарилиши лозим эди. 15 сентябргача йиллик планни 62 процентдан ошириб қўйдик. Ҳар куни 6 процент ва ундан ҳам ошириб пахта топшириш учун бор кучни ишга солдик. Демак, йиллик планни 22 сентябрь кунигача бажариш учун имконият бор. Мажбуриятни эса 35 иш кунида бажарамиз ва 12 минг тонна «оқ олтин»ни Ватанимизнинг пахта хирмонига тўкамиз.

Бу совхозимиз меҳнаткашларининг партиямиз XXIV съездига тайёрлаган муносиб туҳфаси бўлади.

Қ. НИЁЗҚУЛОВ,
Қашқадарё область, Косон районидаги «Москва» совхозининг директори.

Фотолавҳалар

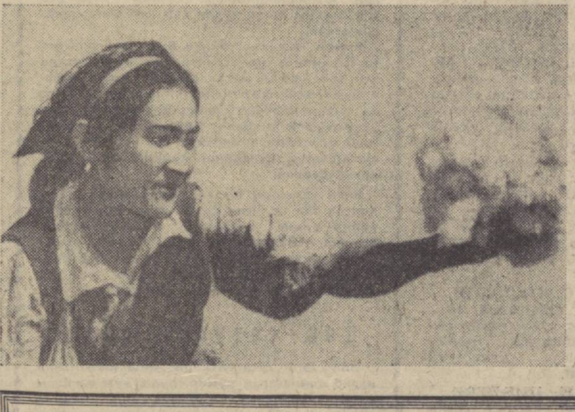

СОЛИЯХОН Раҳматуллаевани Бўз районидаги «Ленинчи» колхози аъзолари пахтазор юлдузи дейишади. Ҳақиқатан ҳам у «оқ олтин» хирмонини уюшда барчага ўрнак бўляпти. Бу йил мавсумда камида 9 тонна пахта териб беришга аҳд қилган. Ҳозир кунига 200 килограммга етказиб пахта теряпти.

Г. Кечкин фотоси.

АЗАМАТЛАР

Мирзачўл районидаги Усмон Юсупов номли совхоз заршунослари 4900 гектар майдонда етиштирилган пахтани йиғиб-териб олишни кун сайин қизитмоқдалар.

— Жонажон Коммунистик партиямизнинг XXIV съезди шарафига бошланган социалистик мусобақага қўшилган совхозимиз пахтакорлари,— дейди совхоз директори С. Нодирметов, — мавжуд майдоннинг ҳар гектаридан олинадиган ҳосилни анча ошириш мақсадида баракали меҳнат қилишяпти. Далаларимизда 87 терим агрегати жавлон уряпти. Ҳар куни машина бункерларидан 300-350 тоннага етказиб пахта тўкиляпти.

Жўрабой Самадов, Маматқул Панов, Ўнгар Эрназаров, Эшимбек Рустамов, Ўрол Норбоев каби механик-ҳайдовчилар мавсумда 175-250 тонна пахта териш мажбуриятини олиб, ҳар куни 9-12 тоннадан «оқ олтин» теришяпти.

Дарҳақиқат, совхоз пахтакорларининг аҳдлари қатъий. Улар ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини 7 ноябрга қадар бажариш мақсадида йиғим-терим суръатини оширмоқдалар.

Ф. ЛУТФУЛЛАЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбирлар постининг аъзоси.

Суратларда: 1. Мавсумда 200 тонна «оқ олтин» териш мажбуриятини олган механизатор М. Эшмаматов, (ўнгда) бригада бошлиғи Қурбонбой Усмонов. 2. Ҳар куни 10-12 тоннадан пахта тераётган моҳир механизатор М. Раҳмонов. 3. Совхознинг Пайзи Қамбарбеков бошлиқ 4- бўлим механизатори М. Панов.

автор фотолари.

Н. В. ПОДГОРНИЙ ЯПОНИЯ ПАРЛАМЕНТ ДЕЛЕГАЦИЯСИНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

Япония парламент вакиллар палатасининг депутати Кэндзи Фукунага бошчилигида Москвада меҳмон бўлиб турган делегация 18 сентябрда Кремлда СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний ҳузурида бўлди.

Н. В. Подгорний меҳмонларни табриклаб, бутун дунёда тинчликни сақлаб қолишда Совет Иттифоқи билан Япониянинг куч-ғайрат сарфлаши муҳим эканлигини таъкидлади. У Совет — Япон муносабатларини кенгайтириш ва мустаҳкамлашнинг катта имкониятлари борлигини уқтирди.

Н. В. Подгорний билан Кэндзи Фукунага баъзи бир халқаро проблемалар хусусида фикрлашиб олдилар.

Делегация бошлиғи Кэндзи Фукунага Япония бош министри билан Япония парламенти палаталарининг раислари номидан салом топширди, Япония парламентининг аъзолари Совет Иттифоқида самимий кутиб олинганлиги учун миннатдорчилик билдирди. (ТАСС).

ҲИНДИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ПРЕЗИДЕНТИ ВАРАХАГИРИ ВЕНКАТА ГИРИ

Дўст Ҳиндистон Республикасининг Президенти, таниқли давлат арбоби Варахагири Венката Гири СССР Олий Совети Президиуми билан Совет ҳукуматининг таклифига биноан 21 сентябрда Совет Иттифоқига келади.

В. В. Гири 1894 йил 10 августда Бирхампур шаҳрида (Орисса штати) таниқли адвокат ва жамоат арбоби оиласида туғилди. Маълумотни Ҳиндистон ва Ирландияда олди. Унинг касби юрист.

В. В. Гири Ҳиндистондаги касаба союз ҳаракатининг ветерани ва миллий-озодлик ҳаракатининг актив қатнашчисидир. 20- йилларнинг бошларидан бошлаб Ҳиндистон касаба союзлари фаолиятига ва мамлакатнинг сиёсий ҳаётига қўшилди. Темир йўл ишчилари бутун Ҳиндистон федерациясининг бош секретари, сўнгра президенти бўлди. 1926 йилда касаба союзлари Бутунҳиндистон конгрессининг президенти қилиб сайланди. В. В. Гири 1927 йилда меҳнатга бағишланиб Женевада ўтказилган халқаро ташкилий конференцияда Бутунҳиндистон касаба союзлари конгресси номидан қатнашди, 1931 йилда эса Лондондаги тўгарак стол иккинчи конференциясида ҳинд ишчиларининг вакили сифатида иштирок этди. Ажнабий мустамлакачиларга қарши миллий-озодлик ҳаракатидаги иштироки учун кўп марталаб таъқиб қилинди ва қамоққа ташланди.

Ҳиндистон 1947 йилда мустақиллик олганидан кейин В. В. Гири Ҳиндистоннинг Цейлондаги Олий комиссари элчиси лавозимида ишлади. 1952-1954 йилларда марказий ҳукуматда меҳнат министри бўлди. Шундан кейин Уттар Прадеш, Керала ва Майсор штатларининг губернатори бўлиб ишлади.

1967 йил май ойидан бошлаб В. В. Гири — Ҳиндистон вице президенти ва айни вақтда Ҳиндистон парламенти юқори палатасининг раисидир.

1969 йил августида В. В. Гири мустақил номзод сифатида Ҳиндистон президенти қилиб сайланди. Ташқи сиёсат соҳасида блокларга қўшилмаслик сиёсатини қўллаб-қувватлайди, Совет Иттифоқи билан дўстона муносабатларни ривожлантириш тарафдоридир.

В. В. Гири Совет Иттифоқига биринчи марта келаётир.

Совет кишилари Ҳиндистон республикаси Президентининг визити СССР билан Ҳиндистон ўртасидаги дўстона муносабатларни ва самарали ҳамкорликни янада мустаҳкамлашга ёрдам беради, деб умид қиладилар.

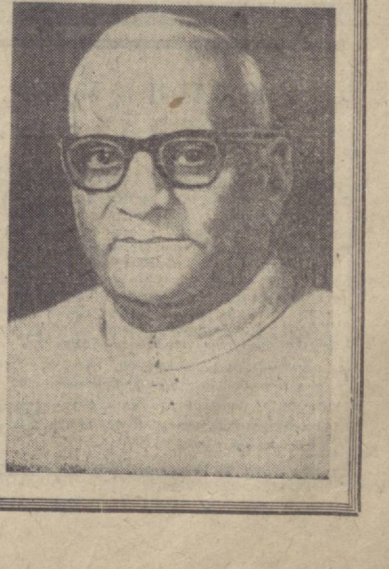

СОВЕТ КИШИЛАРИ УЧУН

Съезд олди социалистик мусобақасига янги-янги коллективлар қўшилмоқда. Меҳнаткашлар партия съездини меҳнат зафарлари билан нишонлашга аҳд қилганлар. Қабул қилинаётган оширилган социалистик мажбуриятларда саноат маҳсулоти ишлаб чиқаришни янада кўпайтириш, халқ истеъмоли товарлари хилини кўпайтириб, сифатини яхшилаш, юксак иқтисодий самарага эришиш марралари белгиланмоқда.

Тошкентдаги «Қизил тонг» тикувчилик фирмаси биринчилар қаторида социалистик мусобақа байроғини баланд кўтарган эди. Чеварларнинг мажбурияти қуйидагича:

беш йиллик план 4 ноябрда адо этилади, йиллик план 22 декабрда бажарилади, планга қўшимча тарзда 1 миллион 200 минг сўмлик маҳсулот тайёрланади.

республика савдо тармоқларига қўшимча тарзда 16 минг пальто жўнатилади.

Тикувчилар биринчи сортли маҳсулот тайёрлашни кўпайтирадилар, ишлаб чиқаришга кийимнинг 126 янги модели жорий этилади, 1969 йилга нисбатан меҳнат унумдорлиги 19 процент кўпайтирилади, 45 минг квадрат метр газлама тежаб қолинади, планга қўшимча равишда ярим миллион сўм жамғарма тўпланади. Меҳнатни илмий уюштиришнинг бир қанча планлари амалга оширилади. 4 миллион 200 минг сўмлик янги маҳсулот тикилади. Фирма ўз оталиғидаги Сирдарё областида жойлашган Куйбишев номли колхозга пахта йиғим-теримида ёрдамлашади.

* * *

Республикадаги энг йирик савдо корхонаси бўлган Тошкентдаги марказий универсал магазин коллективи ҳам КПСС XXIV съезди шарафига оширилган социалистик мажбуриятлар олди:

товар обороти йиллик плани 18 декабрда бажарилади, аҳолига планга қўшимча тарзда 5,2 миллион сўмлик товар сотилади, 1 декабрга келиб, чакана товар обороти беш йиллик плани бажарилади. Планда кўзда тутилганидан 250 минг сўм кўп жамғарма олинади.

Мажбуриятларда савдо хизмати кўрсатишни яхшилашга, меҳнат унумдорлигини оширишга, харидорларнинг талабини яна ҳам яхши ўрганишга қаратилган тадбирлар ҳам белгиланди.

ИШЧИЛАР СИНФИНИНГ СЪЕЗДГА СОВҒАСИ

ЯНГИ МАРРАЛАР

Ўзбекистон Автомобиль транспорти министрлигига қарашли корхона, ташкилот ва муассасалар беш йилликни янги-янги ютуқлар билан якунламоқдалар. Саккиз ойлик план асосий кўрсаткичлар бўйича ортиғи билан бажарилди. Планга қўшимча 5 миллион тонна юк ташилди, пассажирлар ташиш эса ўтган йилнинг шу муддатидагига нисбатан 20 процент кўп бўлди. Таксида пассажир ташиш плани ортиғи билан ўринлангани туфайли режалангaнига нисбатан ярим миллион сўм кўп фойда олинди. Автомобиль ремонти корхоналари эса 15 сентябрда тўққиз ойлик планни бажариб бўлганликлари ҳақида ҳужжатларга имзо чекишди.

Бу ютуқларда Қашқадарё область автомобиль трести, Фарғона ва Тошкентнинг автомобилда юк ташиш трестларининг муносиб ҳиссаси бор. Қашқадарё область автомобиль трести иккинчи квартал якунида энг юқори натижа кўрсатди. План барча кўрсаткичлар бўйича орттириб бажарилгани учун Ўзбекистон Министрлар Совети ва республика Касаба союзлари Советининг кўчма Қизил байроғи билан мукофотланди.

Яқинда автомобиль транспорти ходимлари юбилей йилини янада юқори кўрсаткичлар билан якунлашга аҳд қилиб, зиммаларига қўшимча социалистик мажбурият олишди. Йилнинг қолган ойларида планга қўшимча 1 миллион тонна халқ хўжалик юклари ташилади, енгил машиналарда пассажирлар ташишдан қўшимча 100 минг сўм даромад олинади. Автобусларда йиллик мажбуриятдагига нисбатан беш миллионта кўп пассажир ташилади. Колхоз ва совхозларнинг юк машиналаридан камида 300 таси қабул қилиниб, капитал ремонтдан чиқарилади. Машиналарда пахта териш учун 300 киши пахтакор хўжаликларга юборилади ва сентябрь ойи ичида пахта териш агрегатларининг 90 та ҳайдовчиси тайёрланади.

Қарши машина канали тез суръатлар билан барпо этиляпти. Каналда бир неча насос станциялари қурилади. Суратда: (чапдан) иккинчи насос станциясини бунёд этишда ғайрат кўрсатаётган 24-кўчма механизациялашган колоннанинг пешқадам монтажчилари А. Бандуров ва Н. Келимаров ҳамда кранчи О. Қораев ўртоқлар.

А. ТУРАЕВ фотолари.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ИЮЛЬ ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

ҲАЁТ ТАЛАБИ

КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қишлоқ хўжалигини янада ривожлантиришнинг аниқ вазифаларини белгилаб берди. Бунда айниқса илмий-тадқиқот институтлари, олий ўқув юртлари илмий ходимлари қишлоқ хўжалиги ва мелиорация фанини ривожлантиришда, шунингдек кадрлар тайёрлаш, тарбиялаш ва уларнинг малакасини оширишда, қишлоқ хўжалик проблемаларини ҳал этишда фаол иштирок этишлари кўрсатиб ўтилди.

Ҳозир институтимизда ирригация ва мелиорация, деҳқончилик ва чорвачиликдаги кўп меҳнат талаб қиладиган жараёнларни механизациялаш, гидротехника қурилиши, қишлоқ хўжалик машиналари ремонти ва технологияси, гидромелиорация ишларини механизациялаш, қишлоқ хўжалигини электр билан таъминлаш ва электр қувватидан фойдаланиш, шунингдек, деҳқончилик маданиятини ошириш ва суғориладиган ерлар фондидан рационал фойдаланиш инженерлари каби қатор мутахассисликлар бўйича кадрлар тайёрланмоқда. Ўзбекистонда сув ва қишлоқ хўжалиги, илмий-тадқиқот ва лойиҳалаш институтлари ҳамда конструкторлик бюроларининг бирор соҳаси йўқки, у жойларда ўқув даргоҳимизнинг собиқ талабалари меҳнат қилмаётган бўлсинлар. Ленин мукофоти лауреатлари П. Ф. Глазатов, марҳум А. Н. Приходько ва институтимизнинг бошқа собиқ талабалари билан ўқув юртимиз коллективи ҳақли равишда фахрланади.

КПСС Марказий Комитетининг июль Пленумида ўртоқ Л. И. Брежнев моддий-техника базасининг қанчалик катта аҳамиятга эга эканлигини уқтириб, бу масала туб ва асосий масала бўлиб қолади, деб кўрсатган эди. Пленум қарорида қишлоқ хўжалик илмий-тадқиқот муассасалари ва ўқув юртлари моддий-техника базасини мустаҳкамлаш зарурлиги ҳам алоҳида таъкидлаб ўтилди. Институт моддий базасининг кенгайиши — студентлар контингентининг ўсиши ва қишлоқ учун инженер кадрлар тайёрлаш сифатини ошириш ва кўпайтириш имконини бермоқда. Агар 1960 йилда институтимизда 4235 киши таълим олган бўлса, 1970 йилга келиб студентлар сони 8701 кишига етди. Шу йиллар ичида институтимиз юксалишини ихтисосликларнинг кенгайиб боришида ҳам кўриш мумкин.

Ўқув жараёнини такомиллаштиришда турли форма ва методлардан кенг фойдаланилмоқда. Илмий ахборотлар сони ғоятда кўпайиб бораётганлигини ҳисобга олиб, ўқитишда программалаштириш кенг жорий этилмоқда ва таълим жараёнида техника воситалари қўлланилмоқда. Кейинги ўн йил ичида кутубхонамиз фонди 2,2 марта ўсди, яъни ҳозир ҳар бир студентга 87 тадан китоб тўғри келади. Бизнинг бу хазинамиз Бутуниттифоқ кўригида юқори баҳо олганлиги ҳам бежиз эмас, институт кутубхонаси СССР Маданият министрлигининг биринчи даражали диплом билан тақдирланди.

1964 йилда ташкил этилган ўқув-тажриба хўжалиги студентлар практикасини кўнгилдагидек ўтказиш имконини туғдиряпти. Бу ерда ёшлар тракторчи-машинист, пахта териш машинаси механик-ҳайдовчиси, комбайнчи, шофёр ва бошқа малакаларга эга бўлишмоқда. Кейинги уч йил мобайнида 4625 студентга ана шундай касблар ўргатилди.

Практика учун доимий база сифатида республикамиз колхоз ва совхозлари ҳамда бошқа пахта етиштирувчи республикалар, шунингдек, «Узсельхозтехника» район бирлашмалари, Ўзбекистон машинасозлиги ва ремонт заводлари, Украина, Олтой, Қарши ва Мирзачўлдаги йирик сув хўжаликлари, Чорвоқ ва Тўхтагул ГЭСи ва бошқа жойлар бириктилган.

Студентлар диплом ишлари мавзуининг аксарияти қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши талаб ва эҳтиёжларидан келиб чиқиб тузилади. Кўпгина диплом ишлари бевосита ишлаб чиқаришга жорий этилмоқда. Жумладан, 1967 йилда 51 та, 1968 йилда 84 та, 1969 йилга келиб эса 89 та диплом иши ишлаб чиқаришга тавсия этилди. Битирувчилардан Т. Охунов, Д. Гулманов, Н. Литвиненко, Д. Фозиловларнинг диплом ишлари қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришида, сўзсиз, яхши иқтисодий самара бериши керак. Бу ишлар Бутуниттифоқ халқ хўжалиги ютуқлари виставкасининг ёш ижодкорлар павильонида кенг намойиш қилинди ва диплом муаллифлари кумуш ва бронза медаллари билан тақдирландилар.

Партиямиз қарорларидан руҳланган талабаларимиз Мирзачўл, Қарши чўли ва Марказий Фарғонани ўзлаштириш, сув хўжаликлари объектлари қурилишларига ёрдам бериш ва оталиқ қилиш ташаббусини бошлаб, ўтган йили «Средазирсовхозстрой» ва «Узглавводстрой» линияси бўйича сув хўжаликлари объектларида ва қўриқ ерларни ўзлаштиришда ишладилар.

Институт фаолиятида илмий-тадқиқот ишлари ва илмий-педагогик кадрлар тайёрлаш алоҳида ўрин тутади. Кейинги икки йил мобайнида олимларимиз томонидан ишлаб чиқаришга 43 та илмий иш тавсия этилди, шу жумладан бештаси республика халқ хўжалиги планига киритилди. Олимларимизнинг хўжалик шартномалари бўйича олиб бораётган илмий-тадқиқотлари ҳам диққатга сазовордир. Агар 1962—1965 йиллар мобайнида 46 мавзуда жами 326,4 минг сўмлик илмий иш бажарилган бўлса, кейинги тўрт йил (1966—1969 йиллар) ичида мавзулар сони 69 тага кўпайди, бажарилган ишларнинг умумий миқдори 511,2 минг сўмни ташкил этди.

Қисқаси, институтимиз коллективи ҳаёт талаблари билан узвий боғланган илмий ва амалий ишларни бажара бориб, КПСС XXIV съездини муносиб ютуқлар билан кутиб олиш учун курашяпти.

С. ПЎЛАТОВ,
Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институти ректори.

Н. ИНОЯТОВ,
институт партия комитетининг секретари.

ФАН ВА ТЕХНИКА ЯНГИЛИКЛАРИ

«Айлантирма» усули

Металларнинг қайишқоқлик, яъни эгилувчанлик хусусиятларини оширувчи бир қанча усул мавжуд. Хом ашё махсус болғалар билан ишланади. Сўнг уларнинг устига тарам-тарам нозли темир ётқизилади. Ниҳоят, махсус режим остида деталлар қиздирилади ва совутилади. Натижада металлнинг пластик шакли ўзгаради ва унинг ҳаракатдаги қаршилик кўрсатиш кучи ортади.

Яқинда совет инженерлари металлни қайта ишлашнинг жуда антиқа усулини ишлаб чиқаришга тавсия этдилар. Янги усул — металлни «айлантирма» қайта ишлаш маҳсулотнинг чидамлилигини оширар экан, шу билан бирга улардан турли деталларни ясаш имкониятини берар экан.

«Айлантирма» қайта ишланган маҳсулотдан иссиқлик электр станцияларнинг электрогенераторлари роторларининг валларига ўрнатиладиган пўлат ғилдиракчаларни тайёрлашда ҳам қўлланиш мумкин.

250 марта тез

Металларнинг чидамлилиги қай даражада эканлиги, уларнинг тўла ейилиши учун қанча вақт керак бўлиш масаласи кимёгарларимизни кўпроқ қизиқтирмоқда. Маълумки, илмий лабораторияларда металларнинг чидамлилигини аниқлаш учун ўлчов усулидан фойдаланилмоқда. Бунинг учун эса 500 соат ва ҳатто ундан ҳам кўп вақт сарфланмоқда.

Химия машинасозлиги Бутуниттифоқ илмий-тадқиқот конструкторлик институтида занглaмайдиган металларнинг химик жараёнлар таъсирида ейилишининг олдини олиш ва чидамлилигини ошириш бўйича янги усул ишлаб чиқилди. Янги қурилма пўлатнинг ҳолатини аниқлайди ва улардан қайси ишларда қўлланиш мумкинлигини кўрсатиб беради.

Янги усулнинг афзаллиги шундаки, у ниҳоятда тез ва аниқ ҳисоблайди, бир соатдан кейин унинг натижаси маълум бўлади. Бундан ташқари металлни ўлчов усули билан тадқиқ этиш арзонга тушмоқда. Биргина институт лобараториясининг ўзи йилига 30 минг сўм тежам бермоқда.

Ток совуққа қарши

Польша мутахассислари қиш шароитида қазиб олинаётган кўмир, руда, қум ва бошқа металларни музланишдан сақлаб қолиш, уларни ортиш ва тушириш ишини енгиллатиш мақсадида махсус қиздириш қурилмасини яратдилар. Юк ортиш ва тушириш бункерига изоляция қатламига ўралган металл пластинкалар ўрнатилади. Бу пластинкаларга ҳар икки томондан сим тортилади. Улардан ток ўтиб, қизиш пайдо бўлади. Янги қурилмани яратувчилар электр хавфсизлигига қатъий риоя қилганлар.

Мутахассисларнинг фикрига қараганда, юк ортиш ва туширишнинг бундай янги усули меҳнат унумдорлигини ошириб қолмай, электр қуввати ва ишчи кучини ҳам тежайди.

Ажаб савдолар

КОНВЕЙЕР

Бу шикоят Қарши шаҳрининг Ўзбекистон кўчасида дунёга келди. Дунёга келди-ю, бунга минг пушаймон бўлди. У не-не кулфатларни тортмади, не-не резолюцияларга бардош бермади! Ҳа, нима ҳам қиларди, тақдири шу экан...

Хўш, бу шикоятнинг пешанаси шўр бўлишига балки ўзи айбдордир, балки уни ҳал қилиш учун ташкилотнинг ёки раҳбарнинг бирор ой жон куйдириши керакдир, эҳтимол кўпроқ маблағ сарфлаш билан боғлиқ ишдир. Асло! У меҳнаткашлар турли ташкилотларга ёзадиган ариза ва шикоятлардан деярли фарқ қилмайди. Унда Ўзбекистон кўчасида истиқомат қилувчиларнинг кундалик турмушига оид, масъул бир кишининг жуда борса ярим соатда ҳал қилиши мумкин бўлган масала қўйилган эди, холос. Шикоят авторлари Қарши шаҳрининг Ўзбекистон кўчасида тозалик, ободончиликни йўлга қўйишга ёрдам беришларини шаҳар ижроия комитетидан илтимос қилиб сўрашган эди.

Шаҳар ижроия комитетидаги ўртоқлар «бюрократ бўлмаслик учун шикоятларни ҳал қилиш шарт эмас, лекин уни ўзингдан соқит қилишинг шарт» кабилида иш кўришдими, ишқилиб юқорида биз тилга олган шикоятнинг оёғини ерга теккизмай қўлдан-қўлга ўтказиша бошлашди. Чунончи ижроком раиси ўз муовини Тожибоевга, Тожибоев эса шаҳар коммунал хўжалик бўлимига, коммунал хўжалик бўлимидаги азаматлар эса шаҳар уй-жой бошқармасига, уй-жой бошқармасидаги уйингга буғдой тўлгирлар эса маҳалла комитетига оширдилар. Шикоят яна айланиб келиб шаҳар партия комитетига тушди. У ердан область соғлиқни сақлаш бўлими бошлиғи Б. Бобоқуловга, Б. Бобоқуловдан Қарши шаҳар соғлиқни сақлаш бўлимига, ундан шаҳар санитария-эпидемия станциясига саёҳат қилди... ва яна жуда кўп раҳбарлар ҳамда ташкилотлар қўлидан ўтди. Мисоли конвейер! Шундай эмасми?

Шуниси қизиқки, раҳбарлар ва ташкилотлар «буни палон ташкилот ёки палон раҳбар ҳал этсин» деган мазмунда резолюция қўявериб, бечора шикоятнинг бўш жойи қолмади. Шу йилнинг июнь ойида дунёга келиб, «ҳаёт йўли»ни ёки кети узилмаётган саёҳатини давом эттираётган шикоятнинг тақдири шундай. Лекин бизни бошқа бир нарса қизиқтиради: шикоятда қалам теккизишга жой қолмаган экан, уни навбатдаги ташкилот ёки навбатдаги раҳбарга ҳавола қиладиган навбатдаги ташкилот ёки навбатдаги одам нима қилар экан? Наҳотки, шикоятнинг ёнига илова қоғози қўйиб резолюция қўйишса-я!?

БАХТЛИ ЭДИ...

Задарёлик ўқитувчи М. Худойбергановнинг оғзи қулоғида: омади бор экан, ДОСААФ Марказий Комитети томонидан чиқарилган лотереяга бултур бирданига мотоцикл ютиб олса бўладими! Яна қанақаси денг? «ИЖ-ЮК2» маркалигидан! Қачонлардан бери шунақасини орзу қилиб юрарди ўзиям. Дўпписини осмонга ирғитиб, бу «бахтли» билетни дарровда «ювиб» юборганининг боиси ҳам шунда эди. М. Худойбергановнинг шодлигидан ошна-оғайниларига нақ уч кечаю-уч кундуз зиёфат берди. Агар шу зиёфатларга кетган сарфларни йиғса, бемалол битта мотоцикл олиши мумкин эди. Бироқ омадли ўқитувчи бу сарфлардан оғринмади, чунки, ўзингиз биласиз, лотереядан ютганнинг ҳикмати бошқача-да...

Ювишлар ниҳоясига етгач, Худойберганов ютуқ чиққан лотереясини Москвага, ДОСААФ Марказий Комитети ютуқлар бериш бошқармасига йўллади. Бошқарма эса ютуқни эгасига тўлаш нарядини Тошкентдаги «Узспорттторг»га қарашли 42-магазинга ўтган йилнинг 10 ноябрида юборди. Бу наряд магазин директори А. С. Хачатурян тортмасида роппа-роса уч ой чанг босиб ётди.

— Эгасини чақириб мотоциклни бериб юборишнинг иложи йўқмиди? — сўрадик ўртоқ директордан.

— Иложи йўқ эди, — деди ўртоқ директор. — Чунки Наманган областига мотоцикл беролмаймиз. Биз Тошкент области билан пойтахт шаҳрига берамиз. Агар Худойбергановнинг ўзи шу ерга келса, бериб юборишимиз ҳам мумкин эди. Бунинг учун бизни ҳеч ким дорга осмайди.

— Шундай экан, бу ҳақда Худойбергановга икки оғиз хат ёзиб юборганингларда чакки бўлмас экан-да...

— Энди бир камимиз бахтли билет эгаларига хат ёзишми, — деди ўртоқ директор.

— Шунга шунча ғовғами? Ахир бизда бунақа нарядлар йиллаб ётади-ю, — деди магазин бухгалтери С. А. Олтинбоева. — Худойберганов келмагач, нарядни Москвага, ДОСААФ Марказий Комитетига, улар сўрашгач, шу йилнинг 25 февралида қайтариб юбордик.

— Мана, қўлимизда ўша ташкилотнинг хати. Унда айтилишича, нарядни улар олишмабди, — далил келтирдик биз.

— Нарядни жўнатганмиз, — дўнғиллади ўртоқ директор. — Етмаса етмагандир. Энди бир камимиз, шунга ҳам қайғуришми?..

Мана шундай қилиб, наряд ҳам, мотоцикл ҳам сувга чўккандек бедарак кетди. Худойберганов ўзига баъзида «лотереяга тушимда ютганманми ёки ўнгимда?» деб савол беради. У бахтли билетининг нега бахтсиз бўлиб қолганининг сабабини ўйлаб-ўйлаб ҳануз охирига етолмай юрибди. Сабаби эса, бизнингча, аниқ: у айрим ташкилот ходимларида одамгарчиликнинг элементар ҳислатлари йўқлигида, расмиятчилик, инсон тақдирига тўраларча қараш эса уларнинг одати бўлиб қолганидадир.

Неъмат УЛУҒЖОНОВ.

ҚИЗИЛҚУМДАГИ ПОРТЛАТИШЛАР

Аму-Бухоро машина каналининг Қизилқумни кўк лента мисоли кесиб ўтувчи 233 километрли иккинчи навбати қуриладиган жойда дастлабки портлаш овозлари эшитилди. Шу портлатиш ёрдамида бетондек мустаҳкам қотишиб қолган ва қум уюмлари остида ётган оҳактошлар парчаланмоқда.

Секундига 270 куб метр сув оқадиган янги қўлбола дарё қурилишида портлатиш жуда қўл келади. Келгуси йил охиригача портлатиш ёрдамида канал тубидан икки миллион куб метрдан ортиқ тупроқ чиқариб ташланади. Каналнинг қирқ километрлик участкаси фақат портловчи моддалар ёрдамида қазилади.

Аму-Бухоро каналининг иккинчи навбати келгуси беш йилликнинг охирига борганда чўлда ўзлаштирилган 88,5 минг гектар ерга сув чиқариб беради. Шу ерларда йилига юз минг тонна пахта етиштириш мўлжалланмоқда.

(ЎзТАГ).

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

«ПАЛА-ПАРТИШЛИК ОҚИБАТИ»

Газетанинг шу йил 23 август сонида юқоридаги сарлавҳа остида босилган мақолада Навоий район халқ маорифи бўлими Бухоро область партия комитети ва область ижроия комитетининг «Колхоз ва совхозлардаги болалар муассасалари — боғча-яслиларда тарбиявий ишларни яхшилаш» ҳақидаги қарорини бажармаётгани танқид қилинган эди. Шунингдек, райондаги Ленин номли колхоз боғча мудираси М. Шодиева болаларнинг нонини «туя» қилаётгани, колхозда қурилаётган мактаб биносига келтирилган қурилиш материалини мактаб директори Х. Умарова ўзлаштираётгани ёзилган эди.

Бухоро область халқ маорифи бўлимининг мудири У. Ҳамидовнинг редакцияга хабар қилишича, мақолада келтирилган фактлар тасдиқланган. Навоий район халқ маорифи бўлимининг мудири А. Уроқовга, мактабгача тарбия бўлимининг методисти Исмоиловага ўз вазифаларига совуққонлик билан қараганлари учун қаттиқ хайфсон эълон қилинган.

Мактаб директори Х. Умарова, боғча мудири М. Шодиеваларнинг бундан кейин ўз вазифаларида қолиш-қолмаслик масаласини муҳокама қилиш район халқ маорифи бўлимига топширилган.

Шунингдек, боғча ва яслилардаги камчиликларни тугатиш юзасидан район халқ маорифи бўлими қатор тадбирлар белгиланган.

БАРАКАЛИ МЕҲНАТ

Андижон ирригация машинасозлиги заводининг ишчи, инженер-техник ходимлари КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорларини амалга ошира бориб, ишлаб чиқаришда нуқул яхши кўрсаткичларни қўлга киритаётирлар. Корхона коллективи беш йиллик планни муддатидан бир ҳафта олдин бажариб, пландан ташқари қишлоқ хўжалиги учун 225 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришга қарор қилишган. Шу йилнинг ўзида пландан ташқари ДТ-54 бульдозери учун 1000 та тирков қисмлари, культиваторлар учун 50 мингта ер юмшатгичлар тайёрлаб берилади.

Завод ишчилари КПСС XXIV съезди очиладиган кунгача 1971 йилнинг 1 квартали планига қўшимча 3 та Д-719 маркали ер текислагич, 5 та Д-716 маркали канал қазувчи машина ишлаб чиқариш мажбуриятини олишган.

— Коллективимиз, — дейди корхона партия ташкилотининг секретари А. Қурбонов, — баракали меҳнат қилиб, мўлкўл хом ашё материаллари тежаб қолишга ҳам эришаётирлар. Йил бошидан бери 55 минг киловатт-соатдан зиёд электр энергия, 90 тоннадан ортиқ қора металл иқтисод қилинди.

О. АСРОНОВ,
ишчи.

БАЙРАМИНГИЗ ҚУТЛУҒ БЎЛСИН, ЎРМОНЧИЛАР!

ГЎЗАЛЛИК РАМЗИ

ЎРМОНЛАР ўлканинг чиройини оширади, уни гўзаллаштиради, иқлимини ўзгартиради, инсон соғлиғига хизмат қилади. Шу боисдан халқимизнинг ўрмонларга бўлган қизиқиши катта. Ўрмонлар халқ бойлиги, уни кўпайтириш умумхалқ иши. Ўзбекистон ўрмончилари ана шу хайрли ишни бажариб келмоқдалар. Улар ўзларининг байрамлари—ўрмон ходимлари кунини меҳнатда янги муваффақиятларга эришган ҳолда кутиб олдилар.

Ўрмончиларимиз партиямизнинг XXIII съездидан буён ўтган даврда ўрмон хўжалигини ривожлантириш соҳасида катта ишларни амалга оширдилар, кенг майдонларда янги ўрмонлар барпо этдилар. Жумладан, қумликлардан иборат 204 минг гектар майдонда саксовулзорлар, деҳқончилик қилинадиган зонада 7 минг гектар майдонда иҳота дарахтзорлари, 5 минг гектар майдонда мевали боғлар ўстирилди. Тоғларнинг ёнбағрида 5 минг гектар майдонга кўчатлар ўтқазилди. Ўрмон хўжалиги ходимлари юбилей йили учун олинган юксак мажбуриятларни ҳам муваффақиятли бажармоқдалар.

Ўрмончилик шарафли касб. Ўзбекистон шароитида ўрмончининг меҳнати пахтакор ва чорвадорнинг меҳнати билан чамбарчас боғланган. Чунки ўрмонлар қишлоқ хўжалигини янада ривожлантиришда жуда муҳим роль ўйнайди. Кейинги даврда сув омборлари қурилиши натижасида республикамизда сув ресурслари анча кўпайди ва бу пахта ҳамда бошқа экинлар майдонини кенгайтириш имконини бермоқда. Ўрмонлар эса сув ресурсларини кўпайтиришнинг асосий манбаларидан бири ҳисобланади.

Республикамизда 4 миллион 796 минг гектар ўрмонлар бор. Бу нисбатан унчалик катта майдон эмас. Лекин ана шу ўрмонлар жуда катта халқ хўжалик аҳамиятига эга. Умумий майдони 1 миллион 131 минг гектардан иборат тоғ ўрмонлари сувни ва тупроқни ҳимоя қилиш ролини ўйнайди.

Бизда ўрмонларнинг асосий қисмини майдони 3 миллион 471 минг гектардан иборат саҳро қумликларидаги саксовулзорлар ташкил этади. Ана шу саксовулзорлар кўчма қумларни мустаҳкамлайди ва уларнинг ҳаракатини тўхтатади. Бу билан экин экиладиган ерлар, аҳоли яшайдиган пунктлар, ирригация иншоотлари ва саноат объектлари қум босиб қолишдан сақланади. Айни вақтда қоракўлчиликни ривожлантириш учун энг яхши яйлов ва қимматли ўтин тайёрлаш манбаи ролини ўйнайди.

Майдони 196 минг гектардан иборат тўқай ўрмонлари дарёларнинг қирғоғини ювилиб кетишдан ва уларни лойқа босишдан сақлайди. Ана шу ўрмонлардан ҳар йили 100 минг куб метрдан кўпроқ қурилиш материали сифатида ишлатиладиган ёғоч, кўп миқдорда ўтин ва 1000 куб метргача мебель саноати учун хом ашё олинади.

Ўрмон хўжалиги ходимлари суғориладиган ерлардан унумли фойдаланиш учун интилиб, 5 минг гектар майдонга мевали дарахтлар кўчати ўтқаздилар, 7 минг гектардан ортиқ майдонда иҳота дарахтзорлари ташкил этдилар. Каттақўрғон сув омбори атрофидаги лалми ерларда 2600 гектар мевазор боғлар, шу жумладан 2200 гектар пистазорлар барпо этилди.

Республикамиз ўрмончилари ўрмон ва дарахтзорлар ташкил қилиш йўли билан пахта, дон етиштиришни кўпайтириш ва чорвачиликни ривожлантириш ишига муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Масалан, кучли шамоллар бўладиган Қўқон группасидаги районларда бундан 6-7 йил илгари ҳар гектар ердан 12-15 центнер атрофида пахта олинарди. Ана шу зонада иҳота дарахтзорлари барпо этилиб, шамолнинг йўли тўсилгач, пахтанинг ҳосилдорлиги 20 центнердан ошди. Шу туфайли давлат ва халқ манфаатлари ўрмон ҳамда дарахтзорлар майдонини тўхтовсиз кўпайтиришни тақозо этмоқда.

Ўрмон ходимлари ўртасида 1970 йил планини тўла-тўкис бажариш ва партиямизнинг XXIV съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақа тобора кенг қулоч ёймоқда. Бу соҳада Тошкент механизациялашган ўрмон хўжалиги коллективи алоҳида ибрат кўрсатяпти. Бу ажойиб коллектив съезд шарафига ўз зиммасига оширилган мажбуриятлар олиб, яхши ташаббус бошлаб берди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети уларнинг бу қимматли ташаббусини маъқуллади.

Ўрмончиларимиз КПСС XXIV съезди шарафига шу йилнинг охиригача 28 минг гектар майдонга дарахтлар уруғи ва 563 минг гектар майдонга кўчат ўтқазиш, 196 гектар майдонда кўчатзорлар барпо этиш, 470 тонна дарахтлар уруғи тайёрлаш, келгуси йилларда уруғ ва кўчат экиш учун 1343 гектар ерни тайёрлаб қўйиш, 1634 гектар майдонда ўрмон полосалари ташкил этиш каби ишларни амалга оширишга қарор қилганлар. Бу ишлар муваффақиятли бажарилмоқда. Келгуси беш йилликда эса 332 минг гектар майдонда янги ўрмонлар ташкил этилади ва ўрмон хўжалигини юксалтириш билан боғлиқ бўлган бошқа тадбирлар амалга оширилади. Республикамизда биринчи марта 1000 гектардан ортиқ майдонда арчазорлар барпо қилиш мақсадида кўчатлар ўтқазилади.

Эришилган муваффақиятлар билан бир қаторда, ишимизда ҳали катта камчиликлар бор. Ўрмон хўжалиги системаси учун кўп сонли кадрлар тайёрлаш талаб этилади. Шу муносабат билан Тошкент қишлоқ хўжалик институтининг ўрмончилик факультетига қабул қилинадиган студентлар сони икки баравар кўпайтирилди. Институт ҳузуридаги ўрмончилар малакасини ошириш курсларининг ишини жонлантириш ва профессионал-техника билим юртларида ўрмон хўжалиги учун механизатор кадрлар тайёрлашни кўпайтириш даркор. Бунга эришилса, ўрмон хўжаликларининг мелиоратор техниклар ва механизатор кадрларга бўлган эҳтиёжи тезроқ қондирилади, техникадан фойдаланиш соҳасидаги камчиликларни тезроқ бартараф этиш имконияти вужудга келади.

Қарши дашти ва Мирзачўлдаги, Сурхон — Шеробод водийсидаги кенг майдонлар, Амударёнинг қуйи оқимидаги янги ерлар ўзлаштирилаётганлиги муносабати билан республикамиз ўрмончилари олдида ўрмон хўжалигини янада ривожлантиришнинг кенг истиқболлари очилмоқда. Ана шу ерларда кенг ўрмонлар, катта майдонларда боғ ва токзорлар, аҳоли яшайдиган посёлкалар атрофида яшил зоналар ва иҳота дарахтзорлари полосалари барпо этилиши керак. Бу вазифанинг муваффақиятли ҳал қилиниши ана шу жойларда микроиқлимни яхшилайди, қишлоқ хўжалик экинларининг ҳосилдорлигини оширишга ижобий таъсир кўрсатади, табиатни гўзаллаштиради ва меҳнат шароитини қулайлаштиради. Ўрмон хўжалиги ходимлари ана шуларни эътиборга олиб, ўз олдиларига қўйилган вазифаларни бажариш учун ҳаракат қиладилар. Уларга бу соҳада партия, совет, касаба союз ва комсомол органлари яқиндан ёрдам берадилар.

Республикамиз ўрмон хўжалиги ходимлари халқимизнинг катта бойлиги бўлган ўрмонларни кенгайтириш, ўлкамизнинг чиройини ошириш, унинг иқлимини яхшилаш, қишлоқ хўжалигини юксалтиришдан иборат шарафли вазифаларини муваффақиятли бажара бориб, партиямизнинг XXIV съездини янги муваффақиятларга эришган ҳолда кутиб оладилар.

О. ҲАКИМОВ,
Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Ўрмон хўжалиги давлат комитетининг раиси.

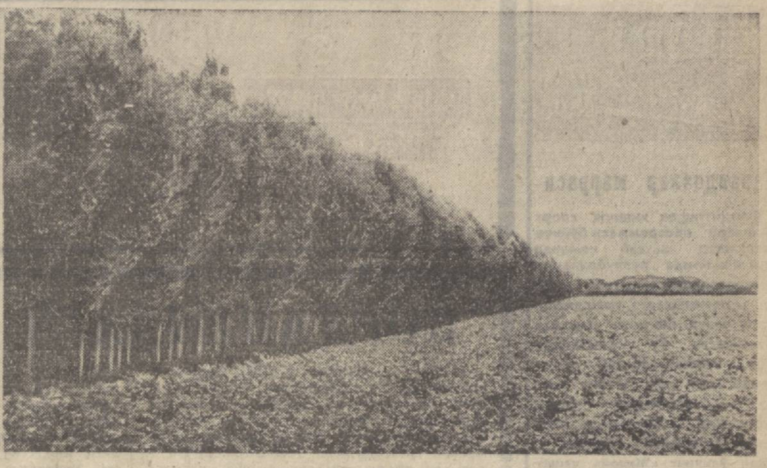

ТАБИАТ ошиқлари ўзларининг анъанавий байрамларини меҳнатда катта ютуқлар билан кутиб олаётирлар. Улар республикамиз табиий манзараларини яна ҳам кўркамлаштиришда куч-ғайратларини аямаяптилар. Суратларда: (чапдан) Фарғона область ўрмон хўжалиги директори М. Михальянц. Унгдаги суратда эса шу областнинг Киров районидаги пахтазорлар атрофида ташкил этилган иҳота дарахтзорлари.

УЗУМДАН МЎЛ ҲОСИЛ

«Шарқ юлдузи» колхозининг миришкор боғбонлари узумдан ҳар қачонгидан юқори ҳосил етиштирдилар. Шу кунларда узум узиш қизғин давом эттирилмоқда. 7 гектар токзордан 80 тонна узум олиниб, шундан 60 тоннаси Уралдаги Верх-Исетский заводи ишчиларига тортиқ қилиб юборилди.

Раҳмонберди Мамажонов, Жўраохун Юсупов каби миришкор боғбонлар парваришлаётган ҳар гектар токзордан 20 тоннадан узум узиб олинмоқда. Худойберди Раззоқов, Ҳаким Кенжаевларга бириктилган токзорлардан ҳам пландаги 800 центнер ўрнига 1200-1400 центнердан ширин-шакар узум олинмоқда.

А. МАДРАҲИМОВ,
Охунбобоев райони.

ШАҲАРЛИКЛАРГА ТУҲФА

Чуст районидаги «Косонсой» совхозининг Т. Муртазоев бошлиқ бўлими коллективи шаҳар меҳнаткашларига 8890 тонна сабзавот маҳсулотлари армуғон этиб, йиллик планни бажардилар. Шундан 1870 тоннаси картошка, 225 тоннаси сабзавот маҳсулотларидир. Қовун-тарвуз, мева тайёрлаш бултургидан анча кўп бўлди.

Совхоз бўйича ҳам шаҳар меҳнаткашларига куз ноз-неъматлари совға этиш яхши боряпти.

А. ХОЛИҚОВ.

ЗУМРАД ДАЛАЛАР

РЕПОРТАЖ

Далалар. Сеҳрли, фусункор, зумрад далалар. Бугун унинг жамоли ҳаммани маҳлиё этади, ҳаммани ғайрат-шижоатга, жасоратга ундайди. Қалби пахта ишқи билан тўлиб-тошган ҳар бир киши далага чиқди. Ҳатто шоирлар ҳам ижод ишқида дала кезади, рассомлар ҳам пахтакорларнинг меҳнатини, унинг даласини оригинал бўёқлар билан кўрсатиш учун пахтазорга отланди. Мардлар майдони — пахтазорда жўшқин ҳаёт, қайноқ меҳнат нафаси кезади.

Ҳар йили куз фасли пахтакор деҳқон даласи ана шундай ранго-ранг тусга киради, деҳқон меҳнат камарини қаттиқ боғлаб, ишга киришади. Эл бойлигини ўз вақтида йиғиб-териб олиш учун шаҳарликлар ҳам унга ёрдамга келади. Мафтункор далаларда ҳамжиҳатлик, фидокорлик, дўстлик авжига чиқади.

Уфққа туташиб кетган пайкал оралаб борарканман, шулар ҳақида ўйлайман. Атрофдаги — олтин кўзачалардаги момиқ пахталарга ҳавас билан тикиламан. Шу топда бутун вужудимда қувонч туғён уради. Иродаси темирдек мустаҳкам, ақл-заковатли, қудратли, мард деҳқонга бўлган меҳрим бамисоли дарё бўлиб оқади.

— Нималар ҳақида ўйлаб қолдингиз?, — дейди ҳамроҳим — участка агрономи Яхшибой Холбоев.

— Пахта ҳақида, уни етиштирган деҳқон ҳақида ўйлаяпман. Улар меҳнатининг самарасини кўриб қувоняпман.

— Ҳа, бу бригада даласида бўлган ҳар бир киши қувонади, бригада аъзолари номига таҳсинлар айтади.

Агроном билан бригада аъзоларининг иши, режалари ҳақида гаплашиб, пахта терилаётган майдонга етиб келганимизни ҳам билмай қолдик. Бизни бригада табелчиси Абдуқаюм Мусаев қарши олди. Саломлашамиз. Бригаданинг ишлари ҳақида сўраймиз. У ҳар бир саволимизга аниқ жавоб беради.

— Пахта терими қандай боряпти?

— Йиғим-теримга пухта тайёргарлик кўрган ҳолда киришдик. Мана бир ҳафта бўлдики, барча куч ва воситалар теримга сафарбар этилган.

— Ҳар куни қанча пахта тайёрланяпти?

— Кунига 1,5-2 процентдан пахта терилмоқда.

— Илғорлар кўпдир-а?

Табелчи дафтарини очиб, Ҳалима Хўжаева, Гулнора Қўшаева, Ойсоат Дўсанова, Сафар Ярашев, Бойқобил Шодиев, Сафар Холматов, Раҳмон Кўчкелдиев сингари комсомол-ёшларнинг номларини тилга олди. Уларнинг ҳар бири кунига 140-150 килограммдан пахта тераётганини айтиб, мамнун жилмайди.

Илғорлар билан суҳбатлашиш иштиёқида пайкал оралаймиз.

— Мана бу киши Ҳалима Хўжаева бўлади, — деди табелчи икки қўллаб пахта тераётган қизни кўрсатиб. Ҳалимахондан сўраймиз:

— Бу йил қанча пахта термоқчисиз?

— 12 тонна!

— Ҳар куни неча килограммдан теряпсиз?

— Оқ пахтадан 140 — 160, ипак пахтадан эса 80 — 100 килограммдан. Дугоналарим— Ойсоат, Гулноралар ҳам кунига эл хирмонига 140 — 150 килограммдан пахта тўкишяпти. Уларнинг ҳар бири 10—11 тоннадан пахта териш мажбуриятини олган, — деди у чаноқлардан кўз узмай.

Сўнгра хирмонжой томон йўл олдик. Пахта қуритиш майдончаси асфальтланган. У ердаги уюм-уюм пахталар қуёш нурида кумушдек товланади. Шафоат Алимов, Жойлаш Чориевлар пахта қуритиш билан банд. Бригадир Амир Қулбоевни шу ерда учратдик. У жуда хурсанд кўринади. Бунинг боиси бор: бригада шу куни қабул пунктига 2 процент пахта элтиб берибди.

— Йиллик план қанча бўлди? — сўраймиз бригадирдан.

— 10 процентдан ошди, жилмаяди Амир ака.

— Планни қачон бажармоқчисизлар?

— Йиллиқ планни 15 октябргача, мажбуриятни эса 25 октябргача бажарамиз. 70 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 50 центнердан пахта топширамиз.

Бу, уларнинг КПСС XXIV съездига муносиб совғаси бўлади.

Б. БИБИТОВ,
Жарқўрғон районидаги «Москва» колхози.

Фотолавҳалар

ТОШКЕНТ ГРЭСининг электр энергия ишлаб чиқариш қуввати келажакда янада ортади. Бу ерда «Средазэнергомонтаж» трести бинокорлари 10-электр энергия ишлаб чиқариш блокини жадаллик билан монтаждан чиқаришаётир. Суратларда: (юқоридан пастга) 10-блок монтаж қилиняпти ва ГРЭСнинг бошқарув пультида А. Саъдиев навбатчилик қилаётган пайт.

М. Нуриддинов фотолари.

ҚУДРАТЛИ ОДАМЛАР

Ёзувчилар пахта далаларида

КУЗ. Ўзбекистоннинг сержило, сернеъмат, серфайз, дилбар кузи. Катта ўзбек тракти бўйлаб жанубга кетяпмиз. Йўлнинг икки четида киприкдек терилган мирзатеракларнинг кумуш япроқлари қовун-тарвуз, мевалар, гуллар ҳидини қултиқлаб эсаётган шабадада чапак чалиб, инига дон ташиётган чумолилардек пунктга тизилиб кетаётган пахта карвонларини «санайди».

— Омад келди, деҳқоннинг омади келди, бу йил, — деди Бекобод район партия комитетининг биринчи секретари Муҳитдин Нўъмонов. — Энди гап шу ҳосилни тезроқ саранжомлаб олишда. Машиналаримиз етарли. Кадрларимиз ҳам. Халқимиз жуда меҳнаткаш. Ризқи-рўзимизни ерда қолдирмайди.

Омад! Бу омадни бизга табиат туҳфа қилгани йўқ. Уни деҳқонларимиз олимона ақл-заковат, қадақ қўллар билан бунёд этдилар.

Чўлда янги ташкил этилган Ойбек номли йирик совхоз далаларидан ўтиб бордик. Секретарь йўл-йўлакай районнинг ишлари, истиқболлари ҳақида гапирди:

— Кейинги етти йил ичида тўртта янги совхоз ташкил этдик. Уларнинг ҳар бири ўзи бир шаҳар. Совхозлар билан бирга янги одамлар ҳам камол топди, туғилди. Район аҳолиси ўн беш минг кишига кўпайди. Энг катта бойлигимиз шу одамлар.

Янги каналлар чиқардик, бетон ариқлар қурилди. Эски Бекобод шаҳри ёнида янги Бекобод шаҳарчасини қуряпмиз. Газ, водопровод, канализация... — ҳамма қулайликлари бор. Хозирги деҳқон бундан ўн йил олдинги деҳқон эмас. Одамлар кун сайин ўсяпти.

Секретарь район бу йил давлатга 47 минг тонна пахта топширишини ҳам, «Ленинград» совхози ҳар кун 11 процентдан пахта топшириб, планни 50 процентдан ошириб қўйгани, ҳосилнинг 70 процентини машинада теришни мўлжаллаб, ҳар куни йиллик планнинг тўрт процентига етказиб пахта топшираётган «Победа» колхози ҳақида ҳам гапирмади. У шу бойликларни бунёд этаётган одамлар, уларнинг турмуш-турмуши, интилишлари, камоли ҳақида, деҳқоннинг диди ҳақида гапирди. Биз бундан хурсанд бўлдик.

Ўтган йил 100-200 тоннадан пахта терган Карим Эргашев, Холиқберди Эгамбердиев, Шоми Умаров, Ғофур Каримов, Умарали Усмонов, Сентяга Сейтусманов, Ҳошим Раззоқов каби эпчил йигитлар бу йил ҳосилнинг 32 минг тоннасини агрегатлар билан терамиз, деб машиналарини пайкалга солишди. Уларнинг ёнида Ойсанам Болтабоева, Шарофат Иброҳимова, Адолат Худойбердиева, Жонгиш Қўзибекова каби минглаб хотин-қизлар ҳам пахта теришяпти. Бу — бир чигит ҳам чаноқда қолмаслигига, Бекобод ваъдасига вафо қилишига кафилдир.

„ПОБЕДА» колхози идорасида зуваласи пишиқ, кўзлари қисиқроқ, қирқёшлар чамасидаги киши чўт қоқиб ўтирарди.

— Келинглар, — у ўрнидан туриб кўришди. Эгнида брезент этик, эгнида кител.

— Раис билан учрашмоқчи эдик.

У бироз сукут сақлаб турди-да, сўнг:

— Раис мен... — деди.

У ҳисоб-китобини қилиб бўлиб, пахта пунктига кетди. Тунда, соат ўн иккиларда хурсанд ҳолда қайтди:

— Бугун Равшан деган йигитимиз 21 бункер терибди. Боплабди азамат. Тоннамиз ҳам юздан ошиб кетди. 31 тонна — 1 процент бўлади.

ДОНИЁР Қўзибоев агроном. Тошкент қишлоқ хўжалик институтини битирган. Бош агроном бўлиб ишлаган. Колхозчилар ўтган йил уни раисликка сайлашди. У билан колхоз, колхозчилар ҳақида суҳбатлашдик.

— Илгари ҳар кун бўлмаса ҳам кун оша бирор колхозчи эрталаб ўғил ёки қизини етаклаб, идорага келиб ўтирарди:

— Раис, шунга справка беринг. Шаҳарга бориб ўқисин, ё ишласин. Бахтини топиб кетар.

Справка берсанг — қишлоқдан бир ёш куч кетади. Бермасанг — уни зўрлаб ишлатиб бўлмайди. Ота-онаси ҳам ёлчитиб ишламайди. Колхоз нообод, даромади кам эди. Даромаддан ноліб кетиб қолганлар ҳам бўлди. Уяз, Очамойли, Парчаюз қишлоқларида 1200 хонадон бор. 3500 дан ошиқ аҳоли яшайди. Маслаҳатлашиб — кенгашиб, ҳеч ким биз учун колхозга келиб, ишлаб, қишлоқларимизни обод қилмайди, деб келишдик. Колхозчиларимиз бир ёқадан бош чиқариб ишлашди. Ер, сув, техника бор. Ўғит бор. Ўтган йил даромадимиз икки миллион сўмдан ошди. Кўп йил райкомларга секретарь бўлиб юрган ҳурматли ҳамқишлоғимиз Алиқул ака Бойбўтаев пенсияга чиқиб келди. У киши бош бўлиб, қишлоқни обод қила бошладик. Ҳаммом, клуб, касалхона, ўн беш дала шийпони, асфальт йўллар. Булар ҳаммаси пахтадан. Бир мисол: Қўшвақт Эгамбердиев бошлиқ комплекс звеносининг 53 гектар ери бор. Мажбурияти — 30 центнер. 11 киши ишлайди. 1 киши ҳисобига 12-14 тонна пахта етиштирилади. 1 колхозчи йил давомида колхозга 7500 сўм даромад беради. Бундан 2500-3000 сўмини ўзи олса, қолгани колхозга.

Бир кун кечда идорада ўтирувдим. Эшик тақиллади.

— Кираверинг.

— Ассалому алайкум, — деб бўсағада колхоздан кетиб қолган механизатор Ҳазрат Эгамназаров кўринди.

— Хўш, — дедим.

— Мен хато қилган эканман. Колхозга олинглар мени.

Суюндим: «Демак колхозимиз оёққа турибдида. Одамлар қайтиб келадиган бўлибдида».

— Мен сени қабул қилолмайман. Мажлис бор, колхозчилар бор, дедим.

Ҳазрат колхозчилардан узр сўраб, мажлисга ариза берди. Ҳамқишлоқлари уни меҳнаткаш, ҳалоллигини ўйлаб, жим туришди.

— Сукут — аломати ризо, — дедим. Мен шундай тушунаман. Тўғрими?

Ҳамқишлоқлари унга очиқ чеҳра билан қарашди. Йигит кўзини артиб, уларнинг орасига кириб ўтирди.

Янгиерга кетиб қолган тракторчимиз Очил Тоиров ҳам қайтиб келди. «Боболаримнинг қабри шу ерда, чироғи ўчмасин. Шу ерда косам оқаради» деб ялинди. Колхозчилар:

— Хўжаликни оғир йилларда ташлаб кетган эдинг. Оғирнинг усти, енгилнинг остидан юришга одатлангансан, деб унинг аризасини рад этишди.

Колхозчиларимизнинг меҳнатга муносабати ҳам ўзгарди. Ёшларнинг ҳам. Колхоздаги ўрта мактабларни ҳар йили 60-70 йигит-қиз битириб чиқяпти. Уларнинг кўпчилиги қишлоқда қолиб ишлашяпти. Энг яхши ишлаганларини, агар ўзи хоҳласа олий ўқув юртларига юборяпмиз. Масалан, Таниқул Маматқулов деган йигит колхозда яхши ишлади. Ерга меҳри зўр. Тиришқоқ бола. Уни қишлоқ хўжалиги институтига юбордик. Колхоздан 40 сўм 25 тийин стипендия олиб, агрономия факультетида ўқияпти. Битириб, яна ўзимизга келади. Ҳозир дала иши ҳам механизациялашиб, мураккаб, қизиқарли бўлиб қолди. Ёшлар эса шунақа ишларга ўч бўлишади. Бошқа ёшлар ҳам колхозда ҳалол ишлаб, шу ердан ўқишга боришга интилишяпти.

Колхоз ҳосилнинг 70 процентини машиналар билан териб олишни мўлжаллаяпти. 32 механик-ҳайдовчи бор. Колхозчиларга 1 килограмм терган пахтасига 5 тийин, «ХВС-1,2» да 1 тонна пахта терган механизаторга 6 сўм, «ХТ-1,2»да 1 тонна терганга 5 сўм (бу машинанинг меҳнат унуми ортиқроқ) ҳақ белгилаб қўйилган.

Ҳамқишлоқларимизнинг етти яшаридан етмиш яшаригача ихлос қўйган машиналарга, — деди раис. — Йигит-қизларимиз менга машина беринг, деб ҳоли-жонимга қўймайди. Афзаллиги ҳаммага аён бўлиб қолди. Масалан, машиналар теримга тушган кун колхозда 21 та машина 54 тонна, 500 теримчи 33 тонна пахта терди. Бирданига суръат кўтарилиб кетди. Ҳам колхоз, ҳам колхозчи, ҳам давлатга фойда машина. Тўқимачиларимизга ҳам. Ёмғир-сочинда қолмаган тоза пахта момиқларини олишади. Машина бўлмаса Тошкентдай шаҳарнинг аҳолисини кўчириб чиқса ҳам биргина Бекобод, Мирзачўл пахтасини териб ололмайди.

ДОНИЁР — энтомолог агроном. Шу сабабли унинг ғўза зараркунандалари ҳақидаги ўй-мулоҳазаларини ҳам сўрадик:

— 1400 гектарга «С-47-27», 132 гектарга «108-Ф» нав чигит экканмиз. Булар вилтга чидамсиздир. Шу сабабли алмашлаб экишга катта аҳамият бера бошладик. 250 гектар ерга беда экяпмиз. Бедазорларимиз 350 гектарга етади. Вилтга чидамли «Тошкент-1», «Тошкент-2» нав чигитлар ҳали бизга етиб келмади.

БУ йил республикамизда пахта эрта очилди. Деҳқонларимиз «оқ яктак» бўлиб, тўй-томошаларни бошлаб юборишганда, чаноқлар инжу тишларини кўрсатди. Қишлоқликлар эмас, шаҳарликлар ҳам шошиб қолишди. Илгаригидек, қонун-қоидали «маслаҳат оши», «қозон қурди», «ҳодими» у ёқда турсин, ҳатто катта тўйни ўтказишга ҳам навбат етмай қолди.

— Тўйларни 25 августдан 5 сентябргача ўтказишга руҳсат берилди, — деди раис. — Шу орада шошиб-пишиб 32 та тўй ўтказилди. Кишилар роҳатланиб дам олиш ўрнига, «айтган жой ранжимасин бормасак» деб тўйдан-тўйга ўтиб, чарчашди. Кишилар ўн йиллаб йиғиниб-териниб қилган маъракасида қолиб кетган ноз-неъматлар, нон, овқатларни айтмайсизми. Эсиз-эсиз. Ҳатто моллар ҳам бўкиб қолди қолган овқатларни еявериб. Ўнлаб кишиларга навбат етишмай, қолиб кетди. Кишилар колхоз раҳбарларидан гина қилиб юришибди, руҳсат бермади, деб...

— Ҳа, — деди партия комитетининг секретари Пардабой Рихсибоев, — тўй масаласи қишлоқда муаммо бўлиб қолди. Одамлар дастурхон ёзиб ноз-неъмат қўйиб, кишиларни йиғиб келолмай, икки оёғи бир этикка тиқилгандек югиришади.

— Киши йил ўн икки ойлаб меҳнат қилади, — деди қишлоқ оқсоқоли Алиқул ака. — Тўй-томошаси ҳам бўлиши керак. Тўйдан ҳеч ким четда қолмайди. Халқимизнинг қадимий ҳислати, одати, зеб-зийнати, шавқ-завқи, сайили — тўй. Уни эсда қоладиган қилиб, гўзал ўтказиш керак.

— Қишда ўтказса-чи, — луқма ташлади ўқитувчилардан бири.

— Қишда лойгарчилик бўлади. Ҳовлига жой қилиб бўлмайди, меҳмонлар уйга сиғмайди. Сўнг дастурхонни ҳам ҳозиргидек безатишнинг иложи йўқ. Мева-чева, қовун-тарвуз, ош-кўк. Ёз бўйи режалаштириб қўйилса, колхозчилар ишдан кейин тўғри тўйга бориб дам олиб, ҳангомалашиб қайтишади. Ишга ҳам халақит бермайди.

Колхозчилар, ўқитувчилар, идора ходимлари билан суҳбатлашдик. Улар ҳам шу фикрларни айтишди. Шундай қилинса, учар «созанда», «машшоқ»ларнинг ҳам бозори касод бўлиб қоларди. Шу ўринда яна бир нарсани айтмоқчимиз: тўй ўйин-кулги, рақсларсиз бўлмайди, албатта. Бу масалани Республика санъат ишлари бошқармаси, Давлат филармонияси, область ва шаҳар театрларининг коллективлари ўйлаб кўришса яхши бўларди.

БЕКОБОДДАН — Мирзачўлга ўтдик. Бу ерда қовун-тарвуз, пахта ортилган тележкаларнинг учи-одоғи йўқ. Ҳар бир тракторга 4 та тележка уланган.

— Қаернинг пахтаси?

— Мирзачўлники!

— Қаернинг тарвузи?

— Мирзачўлники!

Чўлқуварлар янги ер ўзлаштириш, бўзда боғ-роғ яратишдагина эмас, деҳқончилик маданиятини ошириш, пахтачиликни механизациялашда ҳам ибрат кўрсатмоқдалар. Ильич районидаги «Правда» номли 7- совхозда бўлдик. Совхоз коллективи пландаги 8260 тонна ўрнига 10500 тонна пахта топширмоқчи. Далага 121 та агрегат чиқарилди. Машиналар ўн группага бўлинди. Совхознинг Холмўмин Абдусаидов бошқарувчилик қилаётган бўлимида ҳамма ҳосил машиналар билан териб олинади. Холмўмин Самарқанд давлат университетининг физика-математика факультетини битирган. Ишни ҳам ҳисоби билан қилади. Гапида ҳам ҳисоб-китоб:

— 620 гектар еримиз бор, — деди Холмўмин, — 68 киши ишлайди.. Агар механизацияга таянмасак бир киши 10 гектарда экин ўстириб, териб оладими! Совхозимиз деҳқончилик маданиятини оширишда тажриба мактаби—дорилфунун бўляпти. Ҳамма майдонларда гербицидни қўлладик, ўт ўсмаяпти. Экинни шланглар билан суғордик, 50 процент сув тежаб қолинди. Чеканкани ҳам юз процент машиналар билан ўтказдик. Энди охирги чаноқлардаги пахтани ҳам машиналар билан териб олмоқчимиз.

ТЎЙЧИ ОЧИЛОВ: (Волков номли совхоз бригадири) — бригадага бошчилик қилиш билан бирга машинада 250 тонна пахта тераман.

В. Н. ГУБИН: (Титов номли совхоз бош инженери): — Йиғим-теримни узоғи билан 40 иш кунида тамомлаймиз. Пландаги 8000 тонна ўрнига 14300 тонна пахта берамиз...

ТУН. Осмонда юлдузлар чарақлайди. Ерда ҳам пахта ортилган тележкалар судраб бораётган тракторларнинг чироқлари порлайди. Далалар тун қоронғусида ғира-шира оқариб кўринади. Шу пайт Тошкент радиосининг диктори «Ғафур Ғуломнинг магнитофонга ёзиб олган шеърларидан эшиттирамиз» деди. Қадрдон товуш янграды:

— Вулқон қудрати бордир одамзод
тоқатида...

Ҳа, ўзбек деҳқонининг сабр-бардоши, меҳнати, иродасида ўнлаб вулқонларнинг қудрати, яратувчилик қудрати мужассам!

Назир САФАРОВ,
Самар НУРОВ.

СПОРТ янгиликлари

Чавандозлар марраси

Бутуниттифоқ қишлоқ спорт ўйинлари программаси бўйича ўтказилган шахсий команда биринчилигида республикамиз чавандозлари бирмунча юқори кўрсаткичларга эришдилар. Белоруссия пойтахти Минскда ўтказилган бу мусобақада кўп курашчиларимиз ўтган йилдагидан икки поғона юқори — тўққизинчи ўринни эгаллашди. Кўп курашнинг алоҳида турлари бўйича А. Усон ўзининг «Живой» лақабли оти билан маррага бешинчи бўлиб келиши команданинг тўртинчи ўринда қолишига сабаб бўлди. Мусобақа иштирокчиси А. Қўқонбоев эса бу сафар учинчи марта мастерлик нормасини бажарди.

Бекободликлар муваффақияти

Металлурглар шаҳри Бекободда кўпкишилик қайиқ спорти бўйича республика биринчилиги бўлди. Уч кун давом этган мусобақада 75 кучли спортчи Ўзбекистон чемпиони фахрий номи учун беллашди. Аёллар минг метрли, эркаклар эса 2 минг метрли масофада куч синашдилар. Олдинги марраларни эгаллаш бекободликларга насиб этди. Бир кишилик қайиқда сузган, В. Дозорова билан Ю. Низкодубов 1970 йилги республика чемпиони номини олди. Қайиқда жуфт бўлиб, шунингдек, тўрт кишилик бошқариладиган ва бошқарилмайдиган қайиқларда сузишда спортчилардан Р. Мартинова, В. Моторина, Н. Локтинов, В. Васьков ва А. Ғаниевлар юқори натижаларга эришдилар.

Уч медаль соҳиби

Бельгия шаҳарларидан бирида темир йўлчи спортчиларнинг сузиш бўйича ўтказилган жаҳон биринчилиги мусобақалари бир неча кун давом этди. Мусобақада СССР терма командаси составида тошкентлик спорт мастери В. Медведев ҳам иштирок қилиб, қувончли натижаларни қўлга киритишга муваффақ бўлди. Сузувчи бир йўла учта-икки олтин ва бир кумуш медаль олди.

Медведев 200 метр масофани орқа билан 2 минуту 20 секундда сузиб, биринчи ўринни олди, 100 метрли масофага ана шу услубда сузиб, бир минутдан сал ортиқ вақт сарфлади ва маррага иккинчи бўлиб келди. Ҳар бири юз метрдан иборат тўрт босқич эстафетали мусобақада эса, эркин услубда сузиб командамизнинг биринчиликни олишида фаоллик кўрсатди.

Тошкентликлар иккинчи ўринда

Минск шаҳрида спорт маликаси — енгил атлетика бўйича мамлакат биринчилиги бўлди. Шахсий биринчилик учун курашда ўзбекистонлик 12 йигит ва қиз республикамиз спорт шарафини ҳимоя қилди. Айниқса икки тошкентлик спортчининг эришган ютуқлари қувонарли. Бунда 200 метрли масофага югуришда Роза Бабич 27,2 секунд натижа билан иккинчи ўринни эгаллаб кумуш медаль олган бўлса, баландликка сакрашда В. Чулкова бир метру 77 сантиметрни ишғол қилиб, учинчи ўрин билан бронза медалини қўлга киритди.

Янги спорт мастерлари

СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Физкультура ва спорт комитети спортда эришган юқори натижали кўрсаткичлари учун бир группа ўзбекистонлик ёшларга «СССР спорт мастери» унвонини берди. Мастер номи берилган 34 спортчи орасида тошкентлик шахматчи А. Миртичян, боксчи В. Шерстотидов, самбочилар Т. Уариев, А. Филин, эркин курашчи Р. Султонбеков, енгил атлетикачи В. Чулкова, чавандозлар А. Қўқонбоев, С. Аъзамов, Г. Мирсоатов, чирчиқлик енгил атлетикачи М. Мугатаров, М. Воробьева, термизлик самбочи Н. Мамарасулов, самарқандлик боксчилар А. Анфимов, Н. Савельевлар ҳам бор.

П. КОМИЛОВ.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

ЯНГИЛИКЛАР ХАБАРЛАР ВОҚЕАЛАР

ИОРДАНИЯДАГИ АҲВОЛ

БАЙРУТ, 17 сентябрь. (ТАСС). Иорданиядан олинаётган хабарлардан маълум бўлишича, бугун эрталаб Аммоннинг жанубий чеккаларида Иордания қуролли кучлари билан фаластинлик партизанларнинг қўшилмалари ўртасида жанг бошланган. Бу жанглар тез орада пойтахтнинг кўп қисмига ёйилган.

Шаҳарда комендантлик соати жорий этилган.

Аммон радиоси эшиттирган расмий ахборотда айтилишича, бугун эрталаб соат 5 дан 30 минут ўтганда Иордания қуролли кучларининг Аммондаги қароргоҳи Фаластин командослари томонидан ўққа тутилган.

Ахборотда таъкидлаб ўтиладики, армиянинг Аммондаги қароргоҳи бомбардимон қилинаётган пайтнинг ўзида Зерка, Шемейсани ва Абдалидаги ҳарбий казармалар ҳам ўққа тутилди. «Иордания қуролли кучлари, — дейилади сўнгра хабарда, — рўй берган аҳволнинг хатарли эканлигини ҳисобга олиб, актив ҳаракат қила бошладилар».

Иордания ҳарбий генерал-губернаторининг бошқа ахборотида айтилишича, ҳукумат қўшинлари «Зеркада тартиб ўрнатганлар», шунингдек Аммоннинг бир қанча районларини назорат қилиб турибдилар.

ҚОҲИРА, 17 сентябрь. (ТАСС) МЕН агентлиги бугун эрталабдан бошлаб Иордания армияси билан Фаластин қаршилик отрядлари ўртасида бўлаётган қуролли тўқнашувлар тўғрисида хабар берди. МЕН агентлиги Фаластин партизанларининг «Ал-асифа» ташкилоти радиостанцияси хабарларига асосланиб шуни маълум қиладики, Фаластин қаршилик ҳаракати марказий комитети Иордания армияси Аммоннинг бир қанча районларини, шунингдек Зерка, Солиҳ, Ал-Свайла манзилгоҳларини тўплардан ўққа тутди, деб айблади. Аммондаги тўп отишмалари давом этмоқда, деб таъкидланади МЕН агентлигининг хабарида.

БАЙРУТ, 17 сентябрь. (ТАСС). Фаластин партизанлари «Ал-Асифа» ташкилотининг Байрутдаги бюроси вакили: «ҳукумат бронетанк қисмларининг Аммон марказига силжиб боришини революцион кучлар тўхтатиб қўйдилар», — деб айтган. Икки ўртада бўлаётган жанглар давомида бир неча бронемашина яксон қилинди. Партизанларнинг тўплари ҳукумат қўшинларига қарата ўт очиб турибди.

Аммон аэродромидан самолётларнинг учиши тўхтатиб қўйилди. Иордания пойтахти билан телефон ва телеграф алоқаси узилди.

ЛИВИЯДА «ХАЛҚ ҚАРШИЛИГИ КУЧЛАРИ» ТУЗИЛМОҚДА

ТРИПОЛИ, (ТАСС). Ливия революцион кенгаши «халқ қаршилиги кучлари»ни вужудга келтириш тўғрисида фармон чиқарди. Бу кучлар араб миллатига мансуб кишилардан, қурол ишлата оладиган ёки ёрдамчи хизматни бажара оладиган эркак ва аёллардан тузилади. «Халқ қаршилиги кучлари» революцион кенгашга ва қуролли кучларнинг бош қўмондонига бўйсунади.

ҲИНДИСТОНДА СУВ ТОШҚИНИ

ДЕҲЛИ, 19 сентябрь. (ТАСС). Беш кунгача тинмай ёққан мислсиз сел оқибатида Уттар Прадеш ва Ғарбий Бенгалия штатларининг турли шаҳарлари ва қишлоқларида тошқин юз берди. Уттар Прадешда жуда кўп уйлар бузилди, 70 дан ортиқ киши халок бўлди, юздан кўпроқ киши жароҳатланди. Ғарбий Бенгалияда 40 киши ҳалок бўлди.

БОЛГАРИЯ — АФҒОНИСТОН АХБОРОТИ

СОФИЯ. (ТАСС). Болгария Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси Т. Живков таклифига биноан, Афғонистон бош министри Н. А. Эътимодий 13 сентябрдан 19 сентябргача расмий визит билан Болгарияда бўлди.

Болгария телеграф агентлиги тарқатган ахборотда уқтириладики, Т. Живков билан Н. А. Эътимодий ўртасидаги музокаралар дўстлик ва ҳамжиҳатлик вазиятида ўтган. Икки томонлама муносабатлар ва халқаро аҳвол масалалари муҳокама қилинган.

Ҳинди-Хитойдаги урушнинг кенгайиб бораётганлигидан ҳар иккала томон қаттиқ ташвишда эканлиги изҳор этилди. Улар Вьетнам, Лаос ва Камбоджа халқлари ўзларининг ички ишларини ўзлари ҳал қилиш имкониятига эга бўлмоқлари керак, деган фикрдадирлар. Томонлар Яқин Шарқдаги танглнкни Хавфсизлик Кенгашининг 1967 йил 22 ноябрда қабул қилган резолюцияси асосида тинч воситалар билан ҳал қилмоқ зарур деб ҳисоблайдилар.

СССР билан Германия Федератив Республикаси ўртасида тузилган Шартномадан ҳар иккала томон мамнун эканликларини изҳор қиладилар. Бу Шартнома Европадаги давлатлар ўртасида яхши муносабатларнинг ривожланишига ёрдам бериши мумкин.

Томонлар ядро қуролини тарқатмаслик тўғрисидаги шартнома ялпи ва батамом қуролсизланишни амалга оширишi йўлида олға босилган қадам эканлигини таъкидладилар.

Ахборот охирида маълум қилинадики, Афғонистон Бош министри Т. Живковни Афғонистонга келишга таклиф қилган. Бу таклиф мамнуният билан қабул қилинган.

Осмон кўприги

Жаҳон жамоатчилиги Москва билан Перу Республикаси пойтахти Лима ўртасида вужудга келган улкан ҳаво кўприги бўйлаб совет самолётларининг ҳаракатини диққат билан кузатиб турибди. Ана шу йўл орқали қаттиқ зилзиладан зарар кўрган мамлакат аҳолисига медицина ва бошқа моддий ёрдам кўрсатилмоқда. Бу ерга Совет Иттифоқи дори-дармонлар, стандарт уйлар, машиналар, госпиталь жиҳозлари юбормоқда. Суратда: зилзиладан озор чеккан аҳоли пунктларидан бири.

В. Боровский фотоси. (АПН).

ЧАД Республикасининг шимол ва шарқида яшовчи кўчманчилар пойтахт шаҳар Форт-Лами шаҳрига мамлакат мустақиллигининг йиллиги байрамида қатнашиш учун келишди. Ёш республика миллий бирликни мустаҳкамлаш учун бутун чораларни кўрмоқда.

ТАСС фотохроникаси.

Т. С. СУЛТОНОВ

Партиянинг содиқ фарзанди, иттифоқ аҳамиятидаги шахсий пенсионер Тўхтамурод Султонович Султонов вафот этди.

Тўхтамурод Султонович 1909 йилда туғилди. Бутун онгли ҳаётини Ватанга, халққа хизмат қилишга бағишлади Тошкент тамаки фабрикаси ишчисидан бошлаб министргача бўлган йўлни босиб ўтди Тўхтамурод Султонович комсомол, касаба союз, совет ва партия раҳбар органларида ишлади. Улуғ Ватан уруши йилларида шаҳар партия комитетининг секретари, республика Савдо халқ комиссари бўлиб ишлади. 1945-1948 йилларда Ўзбекистон ССРнинг СССР ҳукумати ҳузуридаги доимий вакили бўлиб ишлади, кейин эса раҳбар хўжалик ишларида хизмат қилди. Бутун куч-қувватини Ўзбекистон озиқ-овқат саноатини ривожлантиришга сарфлади.

Т. С. Султонов бирнеча бор Тошкент область ва шаҳар партия комитети аъзолигига сайланди, маҳаллий Советлар ва СССР Олий Совети депутатлигига сайланди.

Ватан олдидаги хизматлари учун икки марта Меҳнат Қизил Байроқ ордени, Қизил Юлдуз ордени, «Ҳурмат Белгиси» ордени, медаллар ва Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиқлари билан тақдирланган эди.

Партиянинг содиқ фарзанди, катта қалб эгаси бўлган Тўхтамурод Султоновнинг ёрқин хотираси қалбларимизда ҳамиша сақланади.

Бир группа ўртоқлари.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ. **Рус тилида:** 10.00 — Болалар учун телевизион театр. 10.40 — «Ёнаётган қоялар хазинаси» (бадиий фильм). **Ўзбек тилида:** 12.00 — «Бойчечак», 13.30 — «Трясогузка армияси» (Бадиий фильм). 13.55 — Концерт. 17.00 — «Яшил бойлигимиз». 17.30 — Концерт. Рус тилида: 18.00 — «АХБОРОТ» 18.30 — «Инсон тақдири» (Бадиий фильм). **Ўзбек тилида:** 20.00 — ЁРҚИН ҲАЁТ 21.40 — «АХБОРОТ». 22.10 — КПСС XXIV съезди шарафига. 22.30 — Пахта терими илғорлари учун концерт. МОСКВА. 23.30 — Футбол. ЦСКА — СКА (Ростов).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 12.05 — Гимнастика. 12.15 — Янгиликлар. 12.30 — Телевизион фильм. 13.00 — Ўрмон ходимлари кунига бағишланган кўрсатув. 13.30 — Концерт. 14.15 — Физика олимпиадасининг биринчи тури. 15.15 — Кабардино-Балкария телестудиясининг кўрсатувлари.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

17.00 Фрунзе телестудиясининг кўрсатувлари.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 20/IX да **Русалка** (кундузи), **Корсар** (кечқурун).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 20/IX да **Мария Стюарт** (кундузи) **Ўлимдан кучли** (кечқурун).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **Совет Иттифоқи ва Болгария цирки усталарининг томошалари. ЎРГАТИЛГАН АРСЛОНЛАРНИНГ КАТТА АТТРАКЦИОНИ. Ўргатувчи — РСФСРда хизмат кўрсатган артист ВЛАДИМИР БОРИСОВ.** (Томошалар кеч соат 8 да бошланади. Шанба кунлари: кундуз соат 3, кеч 8 да; якшанба кунлари: кундуз соат 12, 3 ва кеч 8 да томошалар кўрсатилади).

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Резидентнинг тақдири — «СПУТНИК», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11 ва кеч 9 да).

Виннету — апачлар йўлбошчиси — «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК», «ДРУЖБА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Озод туғилган (эрталаб соат 10 да), **Парад-алле** (кундуз ва кечқурун) — «ЧАЙКА».

Гайдуклар қасоси — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Сайха — НАВОИЙ номли (ўзбек тилида, кундуз ва кечқурун).

Резидентнинг хатоси — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 11, кундуз 2, кеч 7 да).

Ўзбекистон ССР Социал таъминот министрлиги иттифоқ аҳамиятидаги шахсий пенсионер, коммунист

Тўхтамурод Султонович СУЛТОНОВнинг

вафот этганлигини билдиради ва марҳумнинг оиласига чуқур таъзия изҳор этади.

ОИЛА ДАВРАСИДА МУТОЛАА

Коллекциялар ҳикоя қилади

Бокуда очилган республика виставкасида кўрсатилаётган маркалар, откриткалар, танга-чақа, қоғоз пуллар, гугурт этикеткалари коллекцияси Совет Озарбайжонининг бунёдга келиш ва ривожланиш тарихидан, Совет ҳокимиятининг 50 йили мобайнида унинг эришган муваффақитларидан ҳикоя қилади.

Виставкада жуда кўп хил почта откриткаларини намойиш қилаётган коллекциячи И. Гончарок Совет ҳокимияти йилларида туғилган бокуликларга янги Озарбайжон билан инқилобдан аввалги Озарбайжонни бирбирига таққослаб кўриш имконини берадиган материалларни туҳфа қилди. Эски Боку ўрнида Совет ҳокимияти йиллари мобайнида уй-жой саҳни жиҳатидан аввалги учта Бокуга баравар келадиган шаҳар қад кўтарди. Боку — аҳолисининг сони жиҳатидан Совет Иттифоқининг бешинчи шаҳри бўлиб қолди. Инқилобдан аввалги Озарбайжон бир йил мобайнида ишлаб чиқарган маҳсулотни Озарбайжон ССР саноати ҳозир ҳар 12 кунда тайёрлаб турибди.

Е. Войханскийнинг 550 саҳифадан иборат «Озарбайжон почта маркалари» коллекцияси ҳам эътиборга сазовордир. Н. Радзинский томошабинларни республикада ўтказилган махсус почта муҳрлари босилган конверт ва откриткалар билан, А. С. Арустамов эса, Боку ва Озарбайжонда чиқарилган пуллар билан таништирадилар.

Виставкада Москва, Ленинград, Ереван, Рига ва бошқа шаҳарларнинг коллекциячилари ҳам қатнашмоқда.

А. ГОЛЬДЕНБЕРГ, (ТАСС мухбири).
Боку.

«Обҳаво дўкони»

Новосибирскнинг Советская кўчасида «об-ҳаво дўкони» пайдо бўлди. Бу ерга келган киши атмосферада айни дақиқада нималар бўлаётганлиги тўғрисида маълумотлар олиши, шаҳар учун чиқарилган энг янги прогноз билан, Европа ва Осиёнинг бугунги об-ҳавосини билдирувчи, Ғарбий Сибирда олтин куз қандай одимлаётганлигини билдирувчи синоптик карталар билан танишиши мумкин. Бу ердаги маълумотлар дўкон ёнгинасидаги бинода бўлган автомат асбобларнинг датчикларидан ҳамда гидрометеорология бошқармасидан шу зоҳоти олиниб туради.

Сиртдан «об-ҳаво дўкони» одатдаги газета дўконларидан фарқ қилмасада, сотувчи ўрнини стрелкалари липиллаб шамолнинг йўналишини, унинг тезлигини, атмосфера босимини, ҳавонинг намлигини, ҳароратини кўрсатувчи ифодали панеллар эгаллаган.

Ғарбий Сибирь гидрометеорология бошқармасида ТАСС мухбирига маълум қилишларига кўра, кўча информация хизматининг янгилиги бўлмиш бундай «обҳаво дўконлари» шу йил Барнаул, Кемерово, Тоғли Олтойда ҳам пайдо бўлади.

Д. ЗОЛОТОВ. (ТАСС мухбири).
Новосибирск.

Қадимги рецептлар

Унаби — Грузияда кўп тарқалган мева дарахти. Бу ерда бошқа ширин-шакар мевалар ҳам кўп бўлсада, Унаби қадимдан бери қишлоқ қўраларидагина эмас, шаҳарлардаги кўпгина ҳовлиларда ҳам албатта бўлиши керак деб ҳисобланарди.

Доцент И. Курчишвили унабининг нега бунчалик манзур дарахт бўлганлиги сабабини очишга муваффақ бўлди. Тиб олими қадимги тиббий рисолаларни ўргана-ётиб, унабидан қон босимини пасайтирувчи восита сифатида фойдаланилганлигини топиб қолди. Ана шу китобларда унаби мевасидан қукун дори ва шарбат тайёрлаш технологияси тўғрисидаги маълумотлар, шунингдек бундай дориворларнинг таъсир этиш муҳлати ва дозалари тўғрисидаги маълумотлар бор.

И. Курчишвили қадимги врачларнинг методларини амалда қўллаб, қон босимини туширувчи самарали восита олди.

Бошқа врачлар ҳам қадимги рецептлардан муваффақиятли фойдаланмоқдалар. Масалан, Грузия Фанлар академиясининг академиги Социалистик Меҳнат Қаҳрамони К. Эристави қадимги методдан фойдаланиб, кишининг куйган аъзоларини анор суви билан даволамоқда. Яраларни даволаш учун оҳакдан фойдаланилмоқда. Ўтмиш тажрибасидан фойдаланиб, медицинанинг бир қанча соҳаларида асалнинг шифобахш хоссалари муваффақият билан ишлатилмоқда.

Ю. ГОЛЬДМАН, (ТАСС мухбири).
Тбилиси.

Ҳалоскор чайкалар

«Измаилский пионер» катери портга қайтиб келаётганда унинг палубасида турган пассажирлар ва денгизчилар ғалати бир томоша шоҳиди бўлишди.

Дунай устидан бир қарға шитоб билан ўтиб борарди. У учиш йўналишида қаршисидан келаётган кемага бориб урилди ва сувга қулаб тушди. Унинг қанотлари сувга пишилиб, сувдан кўтарилиб кета олмади.

Қарғанинг қағиллашларини эшитган бир гала чайка «фалокат сигналлари»га бефарқ қараб тура олмади.

Чайкалар ғарқ бўлаётган қушни қутқармоқчи бўлиб, бирин-кетин шўнғий бошлашди. Даставвал иш ўнгидан келмади. Бир вақт оппоқ чайкалардан бири чаққонлик қилиб қарғани тумшуғига олдида, соҳилга тез учиб кетди.

(ТАСС мухбири).
Измаил.

МОНГОЛИЯ ЯНГИЛИКЛАРИ

Республикада «Социалистикчасига ишлаш, яшаш ва ўқиш» шиори асосидаги ҳаракат кенг қизиб кетди. Пойтахтнинг ўзидагина 900 дан ортиқ бригада ва 10 корхонанинг ишчилари социалистик меҳнат коллективи унвонини олди. Яна 600 бригада ана шу фахрий номни олиш учун курашмоқда.

* * *

Монголия Халқ Республикаси Фанлар академияси чорвачилик институти ходимларининг ташаббуси билан мамлакатда гидропоника усулида сабзавот етиштириш татбиқ этила бошлади. Бунинг натижасида теплица хизматчиларининг меҳнат унумдорлиги 40 процентга оширилиб, сабзавотнинг пишиб етилиши ҳам тезлашадиган бўлди.

* * *

МХР давлат симфоник оркестри республикадаги энг тажрибали ва халқ севган коллективлардан бири ҳисобланади. Унинг репертуарида ватан ва совет композиторлари, жаҳон классикларининг музикалари бор. Коллектив яқинда янги мураккаб асар Д. Шостаковичнинг «Ўн иккинчи симфония»си устида ишлашни тамомлади. Пойтахтда бўлган премьера катта муваффақият билан ўтди.

* * *

Монголияда 16 миллион гектарга яқин ерда ўрмон бор. Ўрмон дарахтларининг умумий запаси қарийб бир ярим миллиард куб метрни ташкил этади. Ўрмончиликнинг бой ресурслари ёғочни қайта ишловчи саноат корхоналарини янада кенг ривожлантириш учун асосий база ҳисобланади. Яқинда МХРда Польша Халқ Республикасининг техникавий ёрдами билан қурилган ёғоч тиладиган завод фойдаланишга топширилди. Мамлакат шу йилнинг ўзида дастлабки 40 минг куб метр тахтани олади.

АПН мухбири

МИНИСТРЛИК БАЁНОТИ

ХАНОЙ. (ТАСС). Ханой матбуотининг хабар қилишича, 14 сентябрда Америка самолётлари Куангбинь вилоятидаги Летхюи районини бомбардимон қилиб, ўққа тутган.

Шу муносабат билан Вьетнам Демократик Республикаси ташқи ишлар министрлигининг вакили баёнот бериб, АҚШдан ВДР суверенитети ва хавфсизлигига ҳамла қилувчи ҳамма ҳаракатларни дарҳол тўхтатишни талаб қилди.

АМЕРИКА САМОЛЕТИ УРИБ ТУШИРИЛДИ

ХАНОЙ. (ТАСС). Вьетнам зенитчилари Вьетнам Демократик Республикаси осмон чегарасига бостириб кирган Американинг учувчисиз самолётини Виньфу вилояти устида уриб туширдилар.

ВИА агентлигининг хабар беришича Шимолий Вьетнам устида уриб туширилган АҚШ ҳарбий ҳаво кучлари самолётининг сони 3.361 тага етган.

ДОВУЛ ОҚИБАТЛАРИ

РИМ, 16 сентябрь. (ТАСС). Яқинда Италиянинг шимолий районларида бениҳоя кучли довул бўлиб, 30 дан ортиқ кишининг ёстиғини қуритди ва 200 дан кўпроқ кишини жароҳатлантирди, катта моддий зарар етказди.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ — Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси № 26. Редактор — 336545, Редактор ўринбосарлари — 337914, 339323, Масъул секретарь — 334455, Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283. Партия турмуши — 333469, 337221, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331455, Халқаро ҳаёт — 337221. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036, 331216, Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 332347, Оммавий ишлар ва хатлар — 338679, 333553. Иллюстрация — 334524. Стенографистка — 337343. Корректура — 337162. Эълонлар — 338142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ, Андижон — 48—85, Бухоро 3—31—42, Қарши — 38—42, Нукус — 42—62, Самарқанд — 31—972, Термиз — 23—27, Урганч — 34—55, Фарғона — 4—29—44.

№ Г. — 220. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. Р. 04302.